

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

'Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Arad, Str. Bratianu 18. Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négycentimétere 6 lei, kötéseknél árendemény

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Dictatură economică?

Ce scrie ziarul „Universul”

Confratele „Universul” publică în numărul său de Vineri următorul articol:

„Confratele „Argus” a publicat ieri textul unui decret-lege privitor la reglementarea muncii naționale. Proiectul cuprinde dispozițiuni atât de grave în ce privește amestecul statului în gospodăria intimă a întreprinderilor particulare, — chiar individuale, — încât cine le citește capătă încredințarea fermă că România a trecut pe picior de război.

Ba, unele din aceste dispozițiuni apar atât de straine, încât nici starea de război nu le-ar putea legitima.

Am fost cei dintâi cari am cerut guvernelor măsuri pentru primatul și ocrotirea muncii românești în întreprinderi; suntem de acord ca respectarea măsurilor odată luate, să nu sufere nici o deviațiune și nici o mistificare, prescriindu-se sancțiunile cele mai dure contra întreprinderilor recalcitrante; dar n'am înțeles ca, la adăpostul principiului sfânt al apărării naționale și al dreptului la existență a elementului autohton, să se instaureze arbitrarul unei dictaturi care să meargă până acolo, încât departamentul de industrie și comerț să fie investit cu puterea de a lua, pe bază de simplă decizie ministerială — și aceasta nemotivată, — orice măsuri privitoare la reglementarea muncii în interesul național și repartizarea personalului în toate, absolut în toate întreprinderile, culminând cu dreptul de a concedia și angaja personalul pentru și în numele întreprinderii.

Din textul publicat rezultă deci, că măsura se aplică deopotrivă și întreprinderilor străine și celor pur românești. Deavala. Ceeace n'are nici un senz. Sau, dacă are unul, este tocmai posibilitatea de abuz și de șicană pe care asemenea dispozițiuni o includ.

Dar abuz și șicană nu atât împotriva întreprinderilor cu capital conducere și personal străin, care știu să se apere și știu să reducă la tăcere zelul organelor de aplicare, cât împotriva întreprinderilor cu adevărat românești, întotdeauna oropsite și atât de puțin înzestrate cu virtuozitatea persuasiunilor speciale în raport cu organele de control și execuție.

Adevărul e, că ministerul industriei și comerțului a desmășit ieri autenticitatea textului publicat. Textul există totuși și ca atare el a făcut cel puțin obiectul de preocupare al forurilor conducătoare.

Pentru a preîntâmpina definitivarea lui într-o formă apropiată textului publicat de „Argus” am ținut să ne expunem anticipat părerea prin cele de mai sus, față de o asemenea tentativă.”

„Egyedül az a veszély pusztíthat el teljesen, amely kelet felől érkezik”...

Manoilescu Mihail írja a Buna Vestire című lapban:

„Aki Románia térképére tekint, megállapíthatja, hogy egyedül az a veszély pusztíthat el teljesen, mely kelet felől érkezik. Ugyanaz a veszély, mely évszázadokon át fenyegette őseinket. Nem háború, de barátság és béke jelenti most ezt a veszélyt. Furcsa helyzet, midőn a szomszéd baráti köntösben próbál elpusztítani. Békében és háborúban egyformán védekezni kell Oroszországgal szemben — ez külpolitikánk alapja. Ezért van szükség lengyel szövetségre, melynek szívből örül Románia.

Csak május tizedike után történik döntés a nemzeti munkavédelmi törvény ügyében

Pop Valer miniszter ragaszkodik eredeti tervezete megvalósításához, de Bratianu Dinu pártelnöktől függ, milyen álláspontra helyezkedik a kormány a nagyfotosságu ügyben.

Bratianu Dinu állást foglalt az ellen, hogy nemzetgazdasági téren kalandos kísérleteket végezzenek

Pop Valer dr. ipar- és kereskedelemügyi miniszter a következő nyilatkozatot adta Iorga lapjának, a Neamul Românesc munkatársának a nemzeti munkavédelemre vonatkozó rendelettervezetéről:

— A nemzeti munkavédelem életszükségletet jelent a románság számára és elengedhetetlen feltétele a nyugalomnak, valamint az ország kisebbségi nemzetiségeivel való harmónikus együttélésnek. Nem lehet a nemzetgazdaság egyes terénjeiben numerus nullust alkalmazni a románokkal szemben, saját hazájukban. Az, aki ellene van a nemzeti munkavédelem mérsékelt és okos megoldásával való biztosításnak, indirekt módon radikális, sőt szélsőséges csoportok győzelméért munkálkodik. A kormány meg fogja valósítani a nemzeti munkavédelmet, megfelelő törvényes és mérsékelt eszközökkel, azonban a legteljesebb határozottsággal.

Mit ír a félhivatalos?

A miniszteri nyilatkozat kategorikus hangját bizonyos tekintetben nélkülözi egy másik fontos állásfoglalás.

Megszólalt végre a liberális párt francia nyelvű félhivatalosa, az Independence Roumaine is, mely a következő helyzetjelentést adja a nemzeti munkavédelmi frontról:

„A romániai sajtó — írja a félhivatalos, — újra a nemzeti munka védelme problémájának szenteli hasábjait. Bizonyos lapoknak és bizonyos lebénuló politikusoknak a nagyon komoly kérdés kedvező alkalmat nyújt, hogy szélsőséges demagógiát fejtsenek ki és harcolhassanak a liberális és demokratikus eszmék ellen. Ami a liberális pártot illeti, amelynek konstruktív nacionalizmusa alapja az összes pénzügyi, gazdasági és ipari eredményeknek, mindenképpen ellene van minden demagógiának, mindenféle rögtönzésnek és minden túlzásnak olyan ügyekben, amelyekben ez a párt és kormánya mindenkor a törvényesség és a szabadság szellemében járt el és fog eljárni a jövőben is. Kötelességünk — fejezi be a lap cikkét — felhívni a külföld figyelmét az összes hamis próféták és demagógok ellen, akiknek többé vagy kevésbé hangos nyilatkozatait esetleg valaki komolyan vehetné.”

Az „Argus” véleménye.

Veszedelemes tervek címen az „Argus” című első kelő fővárosi közgazdasági lap eikkét közöl, amelyben a következő megállapításokat teszi:

A sajtó a napokban két rendelettervezetéről adott hírt, melyek közül az egyik a nemzeti védelemre, a másik a nemzeti munkára vonatkozik.

Egyik tervezetről szóló hírt sem erősítette meg a kormány, azonban abból a módból, ahogyan részben cáfolták, kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy a kormányfőriak fejében valóban, vesse-

mes eszméramlatok keringenek. Milyen szükség teremtette meg ezeket az ötleteket, melyeket a kormány meg akar valósítani? Az első tervezet, mely a nemzetvédelemre vonatkozik, megadná a kormánynak a jogot, hogy bármely vállalat ügyeibe avatkozzék arra való hivatkozással, hogy annak kapcsolatai vannak a nemzetvédelemhez.

Ugy, mint ma a nemzetvédelmet tervezték és szervezték, egyetlen vállalat sem szabadulhat a kormány ellenőrzése alól. Kezdvé a mezőgazdasággal, amely alapja a nemzetvédelemnek és végezve a sajtóval, amely eszköze a hadsereg és a polgári lakosság szellemi őrésének, a tervezet szerint minden a kormány hatalmának van alávetve nemcsak háború idején, hanem nyomban a hivatalos lapban való megjelenése után a törvényrendeletnek.

Valóban úgy látják a szervezés szükségességét, amint a tervezet képzeli? Valóban egy romboló háború küszöbén vagyunk és ezért vesszük igénybe ezeket az eszközöket, nehogy ma-holnap meglepetés érjen? Ezekből a feltevésekből egy sem áll fenn. Ennek az eszmének az eredete belpolitikai okokban rejlik.

A második tervezet, amely a nemzeti munkára vonatkozik, ugyancsak a jobboldali pártokkal való konkurenciának ugyanazon szelleméből fakad és éppen annyira elítélendő, mint az első tervezet, mert a liberális eszmének ugyanazt a hitehagyását palástolja és ugyanazt a veszélyt takarja, mint a nemzetvédelemről szóló rendelettervezet.

Érdekes adatok a rendelettervezet különböző szövegei ügyében.

Egy transilvaniai lap bucarestii munkatársaságport-utra indult annak megállapítása végett, hogyan és hogyan kerültek a közvélemény elé a törvénytervezet különböző szövegei. Az iparügyi miniszteriumban semmiről sem akarnak tudni. Mindenki mosolyog, mindenki felhuzza a vállát és szétárja a karjait.

— Nem tudunk semmit.

Erdeklődtünk az Argus és a Curentul szerkesztőseiben. Az egyik kollega a másikhoz utasított. A közgazdasági szerkesztők éppugy nem tudnak semmiről, mint az igazgatók.

— De hát ki adta le a nyomdába a kéziratot?

Titok, mélyeséges titok.

Végül is a technikai szerkesztő megsugja:

— Az, aki a kéziratot hozta, esküvel fogadta meg, hogy senkinek el nem árulja a tervezet forrását.

Igen rejtélyes uton jutott tehát el a nyilvánosság elé a két törvénytervezet. Ki tudja, milyen célok sugalták, hogy mégis nyilvánosságra kerüljenek, amikor az egész kérdés körül a legnagyobb homály és titokzatosság lappang. Az a hír, hogy Moteanu

fog a sajtónak expozé tartani, általános tiltakozást váltott ki. Egész sereg gazdasági érdekképviselő, az ország egész iparának és kereskedelmének hatalmas épülete és lázban, sok-sok milliárdos érdek-komplekszumok sorsa forog kockán és mindezek az érdek-komplekszumok mag sem közelíthetik a tervezetek forrását, egyedül az ismeretlenség homályából most alókapart Moteanu szenátor ur nyilatkozhatott.

Vélemények és feltevések.

A fővárosban a pánik-hangulat mindenütt érezhető. A legfantasztikusabb vélemények és feltevések keringenek városserte.

Mondják, hogy csupán kísérleti ballonról van

„Bármí történjék, a nemzeti munkavédelmet biztosítani fogjuk“

Felfokozott érdeklődés előzi meg természetesen Bratianu Dinu és Tatarescu miniszterelnök találkoását. Ennek a találkozásnak során megvitatták mindazokat a kérdéseket, amelyeket a kormány tevékenységének utolsó szakaszában még meg akar oldani. Kormánykörökben úgy tudják, hogy a törvényrendeletek ügye — amely jelenleg a kormány tevékenységének homlokterében áll — mindaddig nem nyer elintézészt, amíg ezt a kérdést a párt elnökeivel, Bratianu Dinuval nem vitatták meg és nem keletkezett teljes összhang a kérdés megoldására vonatkozóan. Bratianu Dinu és Tatarescu miniszterelnök egyébként általában is megvitatták a politikai helyzetet és a kormány jövőbeni tevékenységét. Erre azonban csak május tizedike után kerül sor, amikor a politikai szünet már véget ért. Való-

szó, a kormány látni akarta, hogyan reagál a közvélemény. Azt is mondják, hogy a kormánypártnak az a szárnya, mely Pop Valerban neofitát lát, azért hosta nyilvánosságra a tervezeteket, hogy eleve is kompromittálják a parvenü ipari és kereskedelmi minisztert, aki elárulja az igazi liberális tradíciókat. Mondják, hogy Pop Valer befejezett tények elé akarja állítani Dinu Bratianu pártelnököt, aki sohasem akart hallani hasonló, alkotmány-ellenes törvénytervezetéről. Végül pedig azt is állítják, hogy a liberális párt platformot készít elő magának a törvénytervezettel az ellenzékbe vonulása: ime e miatt kellett távoznunk a hatalomról.

szólnak látszik, hogy a törvényrendeletek ügyében is csak a május tizediki nemzeti ünnep után döntenek.

As egyik fővárosi délelőtti lap szerint Pop Valer iparügyi miniszter és Bratianu Dinu liberális párti elnök közötti találkozás alkalmával — amelynek során a munkavédelmi rendelettervényt fogják megbeszélni, — megtörténik a döntés a nagyfontosságú kérdésben.

A „Capitala” című bucureştii lap munkatársa megkérdezte Pop Valer minisztert a tárgyalások várható eredményéről és a miniszter a következőket válaszolta:

— Bármí történjék, a nemzeti munka védelmét biztosítani fogjuk

Állást foglalt Bratianu Dinu pártelnök

Tatarescu miniszterelnök csütörtök folyamán meglátogatta Bratianu Dinu pártelnököt, akivel egyórás megbeszélést folytatott. Politikai körökben a megbeszélés eredményét nagy érdeklődéssel várták. Az Adeverul szerint a megbeszélés során alaposan áttanulmányozták a politikai helyzetet, a kormány helyzetét, valamint további működésének lehető időtartamát. A tanácskozás alkalmával arra a megállapításra jutottak, hogy ezt nem a kormány és nem a párt határozhatja meg. A kormány ugyanis természetesen a parlamenttől és a legfelsőbb alkotmányos tényezőtől függ. A parlament megbízása lejár, ami tehát a politikai helyzetet illeti, a parlament ezt már nem befolyásolhatja.

Egyedül tehát a legfelsőbb alkotmányos tényező határozhatja meg azt a pillanatot, amikor a kormány meg kell, hogy könnyítse a felelősség vállalását.

A miniszterelnök optimizmust tanúsított a kormány működésének őszig való meghosszabbítására vonatkozóan.

A megbeszélés alkalmával szóba került a

rendelet-törvények kérdése is. Az Adeverul szerint

Bratianu Dinu határozottan állást foglalt az ellen, hogy nemzetgazdasági téren kalandos kísérleteket tegyenek.

A tanácskozás eredményeképpen a miniszterelnök ezt a kérdést megvitatta Pop Valer ipar- és kereskedelemügyi miniszterrel, valamint a többi gazdasági miniszterekkel. Május tizedike után minisztertanács foglalkozik majd ezzel a problémával.

ELADÓ

60 cm-es egyengetőgyalugép vastagsággal kombinálva,

75 cm-es szalagfűrés, hosszlyukfűrő, maró és körfűrészel kombinálva,

gyalukés-élesítő smirgli, szalagfűrész forrasztó, transzmisszió, csövek, szijjak és petróleummotor.

Megtéríthető: Nánásnál, Vinga. (Jud. Timiş)

A miniszter egyelőre felfüggesztette a villamos-huzalok felemelt behozatali illetékének alkalmazását

A villamoshuzalok behozatali illetékét legutóbb — mint jelentettük — felemelték. Az emelés ellen tiltakozandó a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban megjelent az érdekképviselők egy küldöttsége és felvázolta azt a helyzetet, amelyet a behozatali illetékek felemelése teremtet. A küldöttség meggyőzte a minisztert, aki a felemelt behozatali illeték alkalmazását felfüggesztette és úgy intézkedett, hogy a vámnál levő, vagy pedig az április 10-ig

megrendelt tételeknél a régi illetéket alkalmazzák. A kérdésben a miniszter természetesen véglegesen nem döntött, hanem a villamoshuzalok behozatali illetékének emelése kérdésében a gazdasági bizottság véleményét fogja kikérni. Addig is azonban, amíg a bizottság a kérdésben nem dönt, a villamoscikkek árusításával foglalkozó cégek a legszigorúbb figyelemmel kapták, hogy az érintett cikkeket drágábban ne árusítsák.

KITUNO TIPP.

Péter és Pál a két állásnélküli aranyifjú hosszú idő után újra találkozik.

— Na, mit csinálasz? — kérde Péter.

— En, — mondja Pál, a postagalamb és papagály keresztezésével foglalkozom.

— Hát az mire jó?

— Arra jó, hogyha egy ilyen postagalamb elűved az uton, meg tudja kérdesni, merre menjen.

KÜLÖNBESÉG.

Kriz azt mondja Kráznak:

— Látsz, az az amerikai állásstrájk az azt bizonyítja, hogy milyen nagy különbség van Amerika és Európa között.

— Hogy-hogy? — érdeklődik Krac.

— Na, ha valaki Amerikában sokáig áll, az strájkoló; ha valaki nálunk sokáig áll, az büntetett elűvelik.

Kavarodás a kis részvénytársaságok adója körül

Legutóbbi számában közölte „Az Iparos” a kis részvénytársaságok megadóztatására vonatkozó intézkedéseket és legutóbbi fentartással megírta, hogy fővárosi lapjelentések szerint a pénzügyminisztérium felfüggesztette mindezen részvénytársaságok adókövetését, amelyeknek alaptőkéje nem haladja meg az ötmillió lejt. A hír azért látszott valószínűnek, mert az érdekképviselők mindent elkövettek a kis részvénytársaságok megmentése érdekében és sorozatos közbenjárások történtek a pénzügyminisztériumnál az adó-kivégzés felfüggesztése érdekében. Ugyátszik sikerrel járt ez a kezdeményezés, mert aszard délelőtti rendelkezés értelmében az aradi pénzügyigazgatósághoz, amellyel a pénzügyminisztérium éppen ebben az ügyben rendelkezik. Ez az intézkedés csak részleges felfüggesztést jelent ugyan, mert a azövetkezők, az ugynevezett népbankok és kis villamosági részvénytársaságok adómegállapítását függeszti fel. Ugyátszik, hogy megfelel a valóságnak az a bucureştii híradás, hogy a pénzügyminisztérium rendelettervényt kíván bizonyos módosításokat eszközölni az adótörvény 39-ik cikkének megváltoztatásáról. Remélhetőleg ez a módosítás kiterjed az összes kis részvénytársaságokra, amelyeknek vagyonát menthetetlenül felemésztí az idel adó-kivetés. Az aradi pénzügyigazgatóságról nyert értesüléseink szerint, ha az ilyen kis részvénytársaságok most egyéni társaságokká alakulnak át, ez nem mentesíti teljesen a 39-ik törvényszakasz alkalmazásától, mert hiszen a részvénytársaságokat az előző évi mérleg alapján adóztatják meg, így tehát nem veszik azonnal figyelembe a cégforma megváltoztatását. Ezzel kapcsolatban tehát érdekes helyzet adódhatik, mert egyes vélemények szerint az ifymódon átalakított részvénytársaságokat kétszeresen vonják adó alá: adót vetnek ki az elmúlt évi mérleg alapján és mivel az egyéni cégek megalakulásuk után tíz nappal kötelesek adóvallomást benyújtani, elkerülhetetlen, hogy legalább egy ideig kétszeres adót kelljen fizetniük. A részvénytársaságok felhasználása hosszabb időt vesz igénybe, legalább nyolc hónapig eltart, míg befejeződik és így erre az időre valóban kétszeres sullyal nehezedik rájuk az a teher, amelyből szabadulni igyekeznek. — Itt említjük meg, hogy a pénzügyi államtitkár körrendeletet küldött az adókövetések alkalmából a pénzügyi hatóságokhoz. Felhívja figyelmüket a cégforma adómegállapításának fontosságára és utasítással szolgál a szakértői megállapításról.

Vásároljunk olcsón, szép tavaszi ajándékokat

I. MOTIU-nál

P. A. Iancu és Metianu ucca sarok, szeszadics olcsó árak.

Consum — Inlesniroa-tag.

Az aradi munkakamara tanulmányi kirándulása aradi gyárvállalatok telepeire

Mint ismeretes, az aradi munkakamara alkalmazotti tagozata tanulmányi látogatások során bemutatja a nagyobb aradi gyárvállalatokat a magántisztviselőknek. Az elmúlt héten a banktisztviselők tettek látogatást a tetilgyárban, míg pénteken délután a magántisztviselők a Tricotage gyártelepét tekintették meg.

UJ KELET

Románia egyetlen
szidő napilapja

Kérjen mutatványszámot

Chuj, Str. Baron L. Pop 10

**Ne felejtsek el:
aki július 1-ig kifizeti
betegpénztári hátralékát,
mentesül a bírság
és százaléka alól**

A betegsegélyző pénztár rendeletet adott ki, a mely szerint mindazoknak az iparosoknak, akik július elsejéig kifizetik hátralékaikat és a rájuk kivetett büntetés öt százalékát, a büntetés többi kilencvenöt százalékát elengedi. Azokkal szemben, a kik július elsején fizetési kötelezettségeiknek nem tesznek eleget, a legnagyobb szigorúsággal járnak el.

TEHETSEGES SZIMULANS.

Apuka egy délelőtti észre veszi, hogy Pityu iskolája helyett otthon játszadozik.

— Mi az, — szól rá szigorúan, — te nem mentél iskolába?

— Nem, — feleli Pityu, — rosszul érzem magam.

— Es hol érzed rosszul magad? — kérdezte ekkor apuka. Mire jött a válasz:

— Az iskolában.

**A Cluj-kolozsvári husipar
hus-, nyersbőr- és bélárai**

HUSARAK. Marhahus I. osztály 22—24 lei, növendékhus 26—28 lei, szopós borju 32—36 lei, felsár 40 lei, sertéshus 32—34 lei, karaj 40 lei, édes pecsenye 36 lei, szalonna 38 lei, hárj 42 lei, marányhus 20—26 lei.

BŐRARAK. Marhabőr 50—53 lei, pitling 51 lei, civikker 52 lei, bivalybőr 32 lei, faggyu I. osztály 16, II. osztály 8 lei.

BÉLARAK. Nyersbél: marha 65, növendék 35, szopós 10, faggyu nagyban 15, mosósza 16—17 lei. Készbel: kolbász-bél 2.50, sertés-bél 2, vékony marha-bél 1.50 lei feldolgozva, borju-bél 8, növendék-borju szalámi-bél 3.50—5, ló-bél 21 lei folyómé-terenként.

MELTÓ VÁLASZ

— Szabad kérem, kisasszony, a következő táncra?

— Sajnálom, de nem táncolok akárkivel.

— En igen.

**Bonyodalmak a Tgmures-marosvásárhelyi
prefektura építési munkálatai körül.**

A Tg.Mures-marosvásárhelyi prefektura építési munkálatait végző Mercator-cég azzal a megokolással, hogy az építkezés sürgős volta ezt szükségessé teszi, engedélyt kapott a munkügyi minisztériumtól arra, hogy a munkásokat napi tíz órán át foglalkoztassa az építkezésnél. A munkások közbelépésére kérték Porubsky prefektust, aki vizsgálatot rendelt el az ügyben. Malaju munkügyi inspektor, Dredetjanu munkakamarai titkár és a munkások képviselői folytatták le a vizsgálatot, melynek eredményét felérjesztették a minisztériumba, minek következményeképpen a munkügyi miniszter megvonta a Mercator-cégnek adott kedvezményt és elrendelte a nyolcórás munkaidő betartását.

MEGUNTA.

Egy kis orosz zsidó felszólítást kapott az adóhatóságtól, hogy fizessen ezer rubel adót.

A kis zsidó másnap bement az adóhivatalba és lefizette az ezer rubelt.

Mikor az adóhivatal látta, hogy a zsidó ilyen könnyen fizet, újabb felszólítást küldtek neki, hogy fizessen ezer rubelt.

A zsidó másnap bement az adóhivatalba és lefizette az ezer rubelt.

Az adóhivatal vérszemet kapott és most már újabb felszólítást küldött neki, hogy fizessen ötven-ezer rubelt.

A kis zsidó másnap megjelent egy nagy géppel az adóhivatalban, odacsapta a hivatalnak elé és így szólt:

— Azósszer, most már csak hamisítsatok magatok.

**Terjeszkedik a detail
panelgyár.**

A Prochaska Testvérek műmalmom érdekeltisébe tartozó detail furnirgyárat most kibővítik. A kibővített üzem főként panelgyártásra akar berendezkedni és úgy hirdetik, hogy az új üzletág a jelenlegi 400 munkáson felül további jelentős számú munkást tud majd foglalkoztatni.

**Hösi halottja van a vásárra járó iparosok
zaklatott életü társadalmának**

Egy rozoga teherautóbusz Sfântu Gheorghe de Mures-Maroszentgyörgy határában tízenyolc vásároló iparossal az árokba fordult és utasait maga alá temette. — Domahidi Ferenc mézeskalácsos mestert halálra sebeztek a rázuhanó pántos ládák.

**Fel kell figyelniök az illetékes köröknek a vásárra járó iparosság
panaszaira, sérelmeire és kívánságaira**

Borzalmas autószerencsétlenség történt a napokban a Targumures—Marosvásárhely várossal szomszédos Sft.-Gheorghe de Mures—Maroszentgyörgy község határában. Seres Márton Targumures—marosvásárhelyi teherautótulajdonos autókamionja a Toplița-maroshévi vásár felé való útjában az utolsó árokba fordult, felborult és maga alá temette utasait.

A szerencsétlenül járt teherautóbusz utasai vásároló iparosok voltak. Tizenhatalan ültek a zsufolt teherautóban, amelyben a nagyszámú utason kívül egész tömege az árukkal megrakott ládának is elhelyezést nyert. Amikor a teherautóbusz az árokba fordult, a nehéz vaspántos ládák a szerencsétlen vásárolókra zuhantak. Óriási jajveszékelés tört ki. Hosszabb idő telt el, amíg a vásárolókat a sulyos helyzetből kiszabadították a közeli községből arra járó emberek.

A teherautóbuszon utazó tízenyolc vásáros mindenike sulyosan megsebesült, köztük Domahidi Ferenc mézeskalácsos halálos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt vásárosokat a Targu-Mures-marosvásárhelyi állami kórházba szállították.

Eddig a naphir. Az újságolvasó számára nem nagy szenzáció, mert hiszen szerencsétlenségek az ország és a világ különböző helyein a napnak minden percében történnek. Azoknak azonban, akik ezt az újságot csinálják és akik ezt az újságot olvassák, nem szürke naphir a tízenyolc vásáros autószerencsétlensége. Szívünk mélyéig megdöbönt bennünket a szerencsétlen Domahidi Ferencnek és társainak borzalmas katasztrófája, mert tudjuk, hogy az ilyen autóbusszerencsétlenségnek minden vásároló iparos állandóan ki van téve. Ki ne tudná, milyen kínos gondossággal válogatja ki a mai nehéz viszonyok között, hogy melyik teherautóbuszt vegye igénybe a maga kis árujának a vásárra való szállításánál, a vásáros iparos. És ki ne tudná, hogy ennél a válogatásnál nem az a szempont a döntő, hogy melyik autóbussz gyorsabb, kényelmesebb, biztonságosabb, hanem az, hogy melyik a — legolcsóbb. Utótkopott, a sok használatból minden ízében táncot járó, a szolgálatot minden percben felmondható és autóbussznak csak csufolható bárkák hajóznak az országutak sarában és porában a falusi vásárok sokadalmait felkereső iparosok pántos ládáival. És még így is, ha a legolcsóbb alkalmatosságot válogatják ki, ezeken az alkalmatosságokon is a fuvarköltés csökkenése céljából összezsufolódnak és az áruval, emberrel tulterhelt bárkán a legnagyobb életveszedelemnek teszik ki magukat. Bizony igen gyakran előfordul, hogy a vásáros iparos hiába indul el este, hogy a másnapi vásárra megérkezze, hiába rakta ki áruját, anélkül kell visszarakódnia és a barátságtalan országutakon döcögő életveszélyes uti-alkalmatosságot újra igénybe vennie, hogy tö-

mérdek fáradságának a legkevesebb haszna is lenne. Ezt az esetet úgy hívják, hogy „ráfizettünk a vásárra”...

A szerencsétlen Domahidi Ferenc és társai katasztrófája joggal kelti fel az ország egész iparos társadalmának és joggal kelthetné fel a hivatalos köröknek, sőt magának a magas kormányzatnak figyelmét is a vásároló járó iparosok panaszaira és sérelmeire. Az iparos társadalom legértékesebb eleme ez, akik — mint mondani szokás, — a jég hátán is megélnek. Nemcsak iparosok, hanem kereskedők is, de, hogy ezt a két mesterséget a maguk primitív lehetőségei és alkalmatosságai közepette gyakorolhassák, erejüket a végsőkig meg kell feszíteniök. A vásároló iparosoknak nincs munkaidejük. Éjjel-nappal dolgoznak, hogy családjuknak a megélhetést biztosítsák. Joggal megkövetelhetnék, hogy a hatóságok jóindulattal, szeretettel a hónap alá nyuljanak. Mert hiszen az a társadalmi réteg, amelyre a vásáros iparos izzenedő munkája az iparnak és kereskedelemnek egyetemességét jelenti, az ország lakosságának tulnyomó része, a földmives paraszt társadalom. A mikor tehát a mindenkori kormányzat igyekezik a lehetőség szerint kedvezni a paraszttömegeknek, meg kellene keresniök a lehetőségét annak is, hogy kedvezzenek a falusi tömegek számára ruhát, cipőt, kalapot és más nélkülözhetetlen közszükségleti cikkeket szállító vásároló iparosoknak is. Sajnos azonban, ez nincs így. Hogy mennyire nincs így, azt bizonyítja az a tömérdek panasz és zokszó, amely valósággal dől az iparos társadalomnak ebből az értékes rétegből. Moleztálja őket az országuton a csendör, az egyes falusi vásárokon a helyi hatóságok adók, vámok, illetékek tömegét zudítják a nyakukba. És mindezek után még annak is ki vannak téve, hogy az egyetlen lehetőségre, ahol megtakaríthatnak valamit arra, hogy nem rendes fuvar, hanem rozoga, autóbusszal csufolt bárkát vesznek a maguk utazásainál igénybe, a legsúlyosabban, az életükkel fizethetnek rá, mert ezeknek a bárkáknak kiszolgált gépezete fölött nem ur a legjobb sofőr sem. Minden percben árokba fordulhat Noénak ez a modern alkalmatossága és maga alá temethet pántos ládát, vásáros iparost egyaránt.

Ez a tanulság a tragikus sorsu Domahidi Ferenc mézeskalácsos mesternek és 17 szerencsétlen sorstársának megdöböntő országuti katasztrófájából. És amikor meleg együttérzésünk és szívünk legmélyéből jövő őszinte részvétünk koszorúját néhai való szegény jó Domahidi Ferenc sírjára helyezzük, hisszük, hogy az országuti tragédia véres jele-nete eloszlatja az illetékes körök vétke és káros közönyét, amit a vásároló járó iparosok sora és sorsa iránt tanusítanak.

Némegy Gábor.

**Miniszteri rendelet jelent meg
a mesterkönyvek, iparengedélyek
és munkakönyvek kiállításai díjai ügyében**

Nem tudnak egyelőre tájékozódni a munkakamarák a kiállításai díja ügyében, mert a rendelet több helyen ellentétben van az új ipartörvénnyel

A szakmai bizottságok kinevezésével egyidejűleg az ipartügyi minisztérium a napokban rendeletet adott ki, mely

utasításokat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy milyen módon kell kiszolgáltatni az új munkakönyveket, iparengedélyeket és mesterkönyveket.

Ez a miniszteri rendelet azonban részben ellenkezik az új ipartörvény intézkedéseivel. Az ellentét főleg a díjak körül mutatkozik. Az új ipartörvény ugyanis azt írja elő, hogy a munkakönyvek, iparengedélyek és mesterkönyvek kiadására 50 leies taxát kell befizetni a betegsegélyzőhöz.

Az új miniszteri rendelet viszont külön díjakat állapít meg az igazolványok kiállítására.

Eszerint azoknak az iparosoknak, akik igazolják, hogy 10 évvel ezelőtt szabadultak fel és 5 éven keresztül vezettek műhelyt, vagy más gyári osztályt, joguk van a mesterkönyv elnyerésére, de 450 lei díjat kell előzetesen lefizetniök. Ugyancsak ez a miniszteri rendelet a munkakönyvek és iparengedélyek kiállítására is magas díjakat állapít meg. Miután a miniszteri rendelet a törvény intézkedéseivel helyenként ellentétes és homályos is, egyelőre az illetékes bizottságok nem tudnak véglegesen tájékozódni.

Jogesetek a kisipar köréből

Nem elég, hogyha az iparos nem fizet adót, azt a körülményt külön is kell igazolni, hogy üzeme nem működik és alkalmazottakat nem tart, hogyha a betegsegélyző büntető jegyzőkönyvet vesz fel ellene és ezt meg akarja feleltetni.

A betegsegélyző központi felelősségi bizottságának 749—1937 számú elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő munkaadót azon a címen, hogy két alkalmazottja után nem fizette a betegsegélyzői díjakat, bírsággal rótták meg, mire a munkaadó az ügyben felszólamlást (contestatie) nyújtott be a döntés ellen. A felszólamlást az elsőfokú ítélkező bizottság azon a címen, hogy annak nincs meg a kellő alapja, visszautasította. Az érdekelt munkaadó az újabb döntés ellen felelősséggel él, kérve az elsőfokú ítélkező bizottság határozatának megváltoztatását és a kivetett díj, valamint a büntetés elengedését.

Előadta a munkaadó, hogy abban az időben, amikor a két alkalmazott után betegsegélyzői díjak fizetését kívánták tőle, mesterségét nem gyakorolta és igazolta, hogy az alatt az idő alatt adót sem fizetett.

Mivel hatósági bizonyítványokkal tudta igazolni, hogy a kérdéses betegsegélyzői díjakkal jogtalanul rótták meg, kérte az ítélet fenti értelemben történő megváltoztatását.

A felelősségi bizottság szintén elutasította a felelősséget, amelyet a következő indoklással minősített alaptalannak:

A felszólamlásban a büntetési jegyzőkönyv tartalmát a munkaadó kétségbe vonta, előadva, hogy tanukkal tudja bizonyítani, hogy a kérdéses időben nem működött az üzeme és így a két alkalmazott sem. Munkaadónak ezt az állítását a felvett büntetési jegyzőkönyv tartalma megdönti. Felelősségre csak a hatósági bizonyítvány tartalmára hivatkozott, a mely szerint abban az időben, amikor a büntetési jegyzőkönyvet ellene felvették, nem fizetett adót és ennek a bizonyítványnak tartalmából vonja le a következtetést, hogy miután adót nem fizetett, üzeme nem is működhetett. Az a tény azonban, hogy a munkaadó nem fizetett adót, nem vonja maga után a másik tény, hogy nem folytatta mesterségét és alkalmazottakat nem tartott. Azt a körülményt pedig,

hogy a büntetési jegyzőkönyv valótlan adatokat tartalmaz, bár arra ígértett tett, felelősségében tanukkal nem bizonyította.

Mivel tehát felelősségre nem tudta igazolni, hogy a büntetési jegyzőkönyv valótlan adatokat tartalmaz, bizonyítékok hiánya miatt felelősségét el kellett utasítani.

Az adófelelősségi bizottság köteles figyelembe venni az adóalany által bemutatott községi bizonyítványt abban az esetben is, hogyha annak adatai ellentétesek a pénzügyi közeg által felvett jegyzőkönyv megállapításaival.

A Targumureş-marosvásárhelyi tábla 215—1935. szám alatt hozott elvi döntvénye.

Az alábbi szereplő adózó ellen az adókövetési jegyzőkönyv adatai alapján megállapított, hogy nem esik a patenta fixába. Ennek a ténynek megállapítása a pénzügyi közegek jelentése alapján történt.

Megállapítja az a jelentés, hogy az adóalany üzeme több mint hat alkalmazottal működik.

Az adókövető bizottság az említett jegyzőkönyv figyelembe vételével az adóalany adóját újra megállapította.

Az elsőfokú adókövető bizottság határozata ellen az érdekelt kisiparos felelősséggel adott be a felelősségi bizottsághoz. Előadta, hogy a pénzügyi közeg téves információk alapján állapították meg a nagyobb munkáltszámot, amely körülmény megfosztaná üzemet annak kisipari jellegétől.

Igazolással, hogy ő kézműipari üz., csatolta a helyi székelység illetékes hatósági közeg

„A szövetkezet a nagy jelszavak, mint demokrácia, egyenlőség és együttműködés gazdasági megvalósulása”

Sulyok István dr. írja az Oradea-Nagyváradon megjelenő „Magyar Lapok”-ban.

A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége napokon keresztül tanácskozott Strassbourghban, hogy minél jobban tisztázza a szövetkezeti mozgalom lényegét. Azokat a jegyeket, melyek ezt a mozgalmat kiemelik a többi gazdasági formák közül és új, korszerű erkölcsi tartalommal tudják megtölteni.

A strassbourgi ülés hét pontba foglalta össze a rochdalei alapelveket s ezek közül négyet alaptörvényekké minősített, melyek nélkül nincsen szövetkezeti mozgalom. Ezek: a nyílt tagság, a demokratikus igazgatás, a tagok részesedése és a tőke mérsékelt hozama.

Az igazság az, hogy tulajdonképpen csak egyetlen olyan elv van, melyet máshol minden szövetkezetnél nem találunk meg: a tagok közvetlen közre-

működése abban a gazdasági vállalkozásban, mit a szövetkezet jelent. Érdekes, hogy erre a kongresszus figyelmét magyar kiküldött — Balogh Elemér — hívta fel.

Azok a szövetkezetek, hol ez a közvetlen közreműködés nemcsak elv, hanem a mindennapi életben meg is valósul, természetes forrásává lesz a többinek: a nyílt tagságnak, a haszonrészesedésnek, a demokratikus igazgatásnak és a mérsékelt kamatozásnak.

De nemcsak ezeknek, hanem annak a hitnek is, hogy a szövetkezet több versenyző gazdasági formánál és nem egyéb, mint a nagy jelszavaknak — a demokráciának, az egyenlőségnek s más hasonlóknak — gazdasági megvalósulása. Még egyszerűbben és világosabban: egyáltalában a megvalósulása, mert szövetkezet nélkül nincsen demokrácia, nincsen egyenlőség és az együttműködés sem érdemli meg ezt a szép nevet.

Új törvény készül a bankuzsora ellen

Negyedévenként hivatalosan és egyes vidékekre külön állapítják meg a maximális kamatlábat.

Az igazságügyminisztérium nagyjelentőségű törvénytervezetet dolgozott ki a kamat megállapítására és az uzsora megállítására.

A törvény első szakaszában kimondja, hogy polgári ügyekben a kamat egy, kereskedelmi ügyekben pedig 2 százalékkal lehet magasabb, mint a jegybank visszeszámlázási kamatlába.

A rendszeres évi kamatlábat a jegybank országgyűlési ülésén és szükség esetén, mindenesetre az ország negyedévenként állapíthatja meg, mint maximális kamatlábat.

Abban a bizottságban, amely ezt megállapítja, a hi-

vatalos delegátusokon kívül a nagybankok és a vidéki bankok egy-egy kiküldöttje is részt vesz.

A törvény további részében kimondja, hogy az, aki a törvény által megállapított kamatlábnál bármilyen módon nagyobbat számít fel, uzsorát követ el és 2 hónaptól 2 évig terjedő elzárással, továbbá 10.000—50.000 lei pénzbírsággal büntetendő. Enyhítő körülmények esetén sem lehet a bírság 10.000 leinél kisebb.

Az érdekes és kereskedelmi szempontból igen nagy jelentőséggel bíró törvénytervezet még valószínűleg több módosításon megy keresztül. Részletesebb ismertetésére egyébként még visszatérünk.

Felkérjük régi, hűséges előfizetőinket, hogy azoknak az iparos kartársaiknak címét, akik még nem kapcsolódtak be lapunk előfizetői közé, közöljék egy nyílt levelezőlapon kiadóhivatalunkkal (Arad, Str. Bratianu 18), hogy számukra szakságunk mutatványszámát megküldhessük. — A hazai iparosság érdekeit nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül egyformán védő szaklapunk csak akkor állhat hivatása magaslatán, ha minden intelligens iparos olvasói közé tartozik.

vatalos bizonyítványát, amelyből kitűnik, hogy az üzem nem működik hat munkásnál nagyobb munkáltszámmal és gépeinek lőerőszáma nem haladja meg az előírás szerinti mennyiséget.

Ennek alapján kérte az adósérelm orvoslását.

A felelősségi bizottság elutasította a felelősséget. Megállapította, hogy a pénzügyi közeg hivatalos megállapítása alapján történt az adóalany osztályozása és ezen az alapon állapították meg adóját.

A becsatolt községi bizonyítványt nem vették figyelembe.

A kisiparos a sérelmes határozat ellen törvénysértés és lényeges mulasztás címén perfelülvizsgálatot kért a királyi táblától, amely megsemmisítette a felelősségi bizottság határozatát, utasítva azt, hogy a községi bizonyítványban foglalt adatok alapján hozzon új határozatot.

A táblai döntés szerint ha az adófelelősségre iratokkal igazolja, hogy a pénzügyi közeg megállapítása téves, a tényállás felülvizsgálható és ennél a felülvizsgálati eljárásnál a községi bizonyítvány adatai helyességének ellenőrzését nem szabad mellőzni.

Közi: K. S. dr.

Bucureşti építész kapta a timişoara repülőtér munkálatait.

A Timişoara-temesvári repülőtér építésére Schmiedigen Augustin bucareşti építész kapott meg bízást. Az építész most a munkát abbahagyta és azzal a kéréssel fordult a városhoz, hogy az előleg összegét huszonöt százalékkal emelje. A város az építő cég kérését elutasította.

FURCSA FÉRJ.

— Nagyságos asszonyom, ma megfigyeltem a férjét. Nyolc kalapüzletben, tíz divatszalonban és három manikűrben volt.

— De hát az Istenért, mit csinált ott?

— Kereste a nagyságos asszonyt

Az ezer lelen aluli töredékek számlabélyegei.

A nemzeti repülőügyi pénztár április 14-én kelt 10. számú határozata a következőket közli: A bélyegtvörvény 14-ik szakaszának 13-ik pontja szerinti számlák (facturille) repülőbélyegei a számla értékének 0.2 százalékat teszi ki. Az ezer lelen aluli töredékek után 1 leles, ennél nagyobb töredékek után pedig 2 leles fix repülő-számlabélyeg jár.

ARISZTOKRAT, ACH!

Tavasz első napjaiban Agenor gróf apró kis csomaggal állított be a kaszinóba.

— Mit vettél, Agenor? — kérdezték tőle.

— Beszereztem, — felelte a gróf — egy csomó chinint magamnak és a családomnak.

— Chinint? Betegek vagytok, kéhlek?

— Nem.

— Hát akkor minek a chinin?

— Olvastam a Meteorológiai Intézet jelentését és abban az áll, hogy hőemelkedés lesz.

**Múlt hó 30-án nyit meg,
e hó 10-én zárul
a budapesti mintavásár**

Budapestről jelentik: Az idei Budapesti Nemzetközi vásár, amely az egész világ figyelmétől kitérve épült fel, pénteken, április 30-án megnyitott. Az ünnepélyes megnyitón, amelyre meghívták a budapesti diplomáciai kart, megjelentek a román követ-ség és konzulátus tagjai is, élükön Raoul Poşi követtel. A délelőtti órákban a meghívott előkelőségek tekintették meg a kiállítást, délután 12 órakor pedig megnyitották a vásár kapui a nagyközönség részére is.

Akik a vásárt eddig látták, egyik abban a véleményben, hogy nemcsak területében növekedett meg hatalmasan, hanem merőben újszerű is és soha, sehol nem látott szennációkkal szolgál a látogatóknak. Széles utcáin és terein kényelmes a közlekedés még akkor is, ha százazrek vannak kint a vásáron és minden kiállítási csarnok fedett, úgyhogy az esetleges eső vagy szél sem zavarhatja meg a tartózkodást. Mert — bár a vásár elsősorban grandiózus ipari bemutató és nemzetközi komoly piac, — a nagyközönség szórakozását is lát benne. Ami érthető is, hiszen minden tárgy, amit itt kiállítottak, és minden csarnok is egy-egy különleges látványosság. A vásárnak akkora a híre, hogy a Budapestre érkezett Miklós osztrák szövetségi elnök programjába is beállították, de megtekinti az indiai alkirály helyettese is, aki repülőgépen igyekszik az angol király koronázására és utját csak azért szakítja meg, hogy megnézzesse ezt a világkiállítást, amelyben India is hivatalos pavillonnal vesz részt.

A Budapestre nagy tömegekben érkező külföldiek örömmel vették tudomásul a szállodai, kávé- és vendéglői iparintézeteknek azt a határozatát, hogy addig, amíg az idegenek itt tartózkodnak, tilos az árak emelése.

A vásár ebben az évben is mindössze tizenegy napig tart és május 10-én bezárja kapuit. A vásárigazgató jelentős utazási-, vizum- és egyéb kedvezményekkel tehát úgy kell a látogatóknak használni elindulnia, hogy legkésőbb május 10-én, délután 12 órakor érkezzen Budapestre. Az utazási kedvezmények visszafelé május 20-án éjfélig érvényesek. Vátsárigazgatót természetesen az utolsó napig lehet kapni az Európa utazási iroda, (Aradon a Sándor Ferenc könyvtárában) és a Wagons-Lits vállalat minden fiókjánál. A vásár rendezője ezúton is felhívja a figyelmet arra, hogy a vásárigazgató tulajdonosai vizum nélkül léphetik át a magyar határt és a vizumot, amely teljes három hónapra szól, a vásár területén kapják meg, még pedig mindössze 2 pengő 50 fillérért.

**Kényszersertakarakóssági akcióval
gyűjtenek mozgalmi tőkét
a Cluj-kolozsvári bőrkereskedők**

Egész forgalmuk egy százalékát bocsátják szindikátusuk céljaira minden valószínűség szerint azért, hogy ez eredményes akciót kezdjen a bőrfeldolgozó iparosok szövetségi mozgalma ellen.

**Minden osztálytudatos iparosnak fel kell figyelnie
a Cluj-kolozsvári bőrkereskedők kényszersertakarakóssági akciójára**

A Cluj-kolozsvári „Ellenzék” rövid híradást közöl egy ottani kereskedő-mozgalomról, amely megérdemli, hogy iparos társadalmunk egyetemessége is felfigyeljen rá. Szószertint közöljük a jelzett napilap híradását:

„A Cluj-kolozsvári bőrkereskedő szindikátus április elsejével tagjai részére kötelező kényszersertakarakóssági gyűjtést indított meg. A tagok minden áruátvételnél kötelesek egy százalékos befizetést a nagykereskedőhöz vagy a gyári lerakatokhoz és ezeket az összegyűlt összegeket átadják a szindikátusnak. A szindikátus minden tag részére külön postatakarékpénztári könyvecskét vált ki, melyekben elhelyezi az egyes tagokra eső összegeket”.

Mi következik a fentiekből? Hogy a Cluj-kolozsvári bőrkereskedők nemcsak a szájukkal szervezkednek, mint — engedelemmel legyen mondva — csekély kivételekkel iparostársadalmunk, hanem a maguk mozgalmi céljaira hajlandók a zsebükbe is nyulni. Aki tud egy kissé számolni, sőt konyit valamit ahhoz is, hogy mi a számítás, beláthatja, milyen tekintélyes összeg gyűl össze egy-két év alatt ebből az egy százalékból. A cluji bőrkereskedelem évi forgalma ugyanis számlálatlan milliókat képvisel.

Mire spórolnak „kényszersertakarakósság” útján és ilyen hatalmas arányokban a Cluj-kolozsvári bőrkereskedők? Ugy hisszük, nem tévedünk, ha ezt a nagyszabású kényszersertakarakósságot összeköttetésbe hozzuk a Cluj-kolozsvári bőrfeldolgozó iparosok sikeres anyagbeszerző szövetségének eredményes munkájával. Közelmúltban adtunk beszámolót a fiatal Cluj-kolozsvári iparos-szövetség első háromnegyed évének biztató eredményéről és — ime — a kincses város bőrkereskedői kényszersertakarakósság útján milliókat akarnak összehozni, hogy a fiatal bőrtérkéscitő szövetséget jövőjét megsemmisítsék.

A Cluj-kolozsvári bőrkereskedők kényszersertakarakóssági akciójának az intő példa erejével kell hatnia elsősorban Cluj-Kolozsvár, másodsorban Arad és Braşov bőriparosságára. Vigyázzanak ezeknek a városoknak bőrfeldolgozó iparosai, nehogy sikerrel járjon a Cluj-kolozsvári akció. Azt ugyanis felesleges hangsúlyoznunk, hogy egy Cluj-kolozsvári siker esetén két újabb szindikátusi határozat lát napvilágot és vigan fog folyni a bőrkereskedők kényszersertakarakóssága a megemlített másik két városban is.

Az, ami a fentiekben a bőrfeldolgozó iparosság-

ra tartozik, csak az érem egyik oldala. Az érem másik oldala, függetlenül a Cluj-kolozsvári bőrfeldolgozó iparosok szövetségi sikereitől, az a tény, hogy ha a Cluj-kolozsvári bőrkereskedők bajba jutnak, minden nagyobb nekirugaszkodás nélkül egy egyszerű határozattal megteremtik az anyagi alapot arra, hogy a maguk problémáját a maguk módja szerint előnyösen oldják meg. Röviden és velősen: nem várja egyik kereskedő a másiktól, hogy a közös cél érdekében a zsebébe nyuljon, hanem mindenik a maga anyagi erejének arányában (az egyes kereskedők forgalmának egy százaléka megy a közös célra!) vesz részt a kényszersertakarakóssági akcióban.

Ha beleképzeljük magunkat a Cluj-kolozsvári bőrkereskedők helyzetébe, nem tagadhatjuk meg tőlük elismerésünket szakmai szolidaritásuk, gazdasági és taktikai érzékük és áldozatkészségük iránt. Bajban vannak, mert a fiatal Cluj-kolozsvári bőrszövetkezet máris jelentős eredményei súlyos veszélyt jelentenek rájuk. És — ime, — kiesztették a kényszersertakarakósság kitűnő megoldási módját. Kiesztették és meg is valósították...

Iparostestvérem, aki ezeket a sorokat olvasod! Akár cipész vagy, akár kőműves, lakatos, asztalos vagy női szabó, szállj magadba és gondold jól át: nem fenyegeti-e a Te szakmád és a magad szakmáján keresztül az ekzisztenciádat semmi veszély? Olyan nagyon biztos vagy a magatok és magad dolgában, hogy elegendőnek minősítet a mindennemű számottevőbb anyagi alap híjával levő, egyszerűbb megjelöléssel egyedül a kizárólag szájjal csinált mozgalmakat? Szállj magadba és gondold meg jól: lehetetlen és kivihetetlen, hogy a Ti helyi iparos-szindikátusotok, vagy a Ti helyi iparos-szövetkezetetek javára egész forgalmad egy százalékát a Cluj-kolozsvári bőrkereskedők példája szerint megkényszersertakarakósságot? Ugyebár, hogy nem kivihetetlen és ha kivihető, ugyebár kétségtelen eredményekkel is kecsegtet?

A fenti kérdések után, remélem, megfontolod magadban a választ és így sor kerülhet rá, hogy a sorok írója is megtegye a maga szerény megjegyzését, amely a következő: amíg a mi iparosmozgalmunk oda nem fejlődik, hogy a Cluj-kolozsvári bőrkereskedők kényszersertakarakóssági akciójához hasonló akció megteremtésére képes legyen, röpke szó, tűnő délibáb, vagy jobb esetben szaporátlan szalmaláng mindennemű iparos mozgalom. (n.)

**„Nem kell letétbe helyezni a bírságot
a régi repülőbélyegkihágások elleni felelősségénél”**

Az Ilfov megyei törvényszék elvi határozata.

Az Ilfov megyei törvényszék harmadik tagozata a napokban fontos elvi jelentőségű ügyben hozott ítéletet. Kimondotta, hogy a régi repülőbélyeg-kihágások ellen benyújtott felelősségekkel egyidejűleg nem kell a kauciót letétbe helyezni.

A volt légügyi alminisztérium tudvalevőleg a repülőbélyeg alkalmazása ügyében történt kihágások miatt felvett jegyzőkönyvek egész sorát hagyta jóvá. Ezen ügyek felelősség folytán a törvényszékek elé kerültek, amelyek azután különbözőképpen döntöttek arra nézve, hogy vajon a felelősségek érvényessége szempontjából szükséges-e az 1936 április 1-i repülőbélyegtvörvény értelmében a hiányzó bélyeg ellenértékének és a bírság ötödének kaucióként való letétele?

Egy konkrét eset kapcsán az Ilfovi törvényszék III. tagozata előtt a légügyi minisztérium ügyvédje a felelősségek semmis voltának kimondását kérte azon indoklással, hogy a kaució letétbe helyezése nem történt meg. A felelősség fél képviselője azonban azzal érvelt, hogy a felelősség egy, az 1932-es repülőbélyegtvörvény alapján felvett kihágási jegyzőkönyvre vonatkozik, amelyre nem lehet befolyás-

sal az új törvénynek a letét kötelező voltára vonatkozó intézkedése.

A bíróság tagjai közt a kérdésben előbb véleményeltérés (dirigenta) merült fel, a kiegészített tanács azonban a légügyi minisztérium kifogását elvetette, kimondván, hogy az 1932-es törvény alapján felvett kihágási jegyzőkönyvek felelősségénél nem szükséges a kaució letétbehelyezése.

GYÖKERES ELINTÉZÉS.

Férj: Mond, kérlek, mi van a szürke ruhámmal?

Feleség: Kitisztítottam benzinnel.

Férj: És mit csináltál vele?

Feleség: Kiakasztottam a kertbe szedálni.

Férj: Eltűnt a folt?

Feleség: Igen, a ruhával együtt.

STOLZ.

Frau Wurm hat ihrem Mann einen kraeftigen Jungen geschenkt. Am naechsten morgen bringi der Brieftraeger einen Brief für Herrn Wurm. „Senior oder junior?” jagt der stolzer Vater.

Helyzetjelentés a hazai nyersbőrpiacról

Újabb áremelkedések várhatók.

A világpiacra mintha pillanatnyi szünet állott volna be a nyersbőrháza tekintetében. Hogy ez tartós lesz, vagy csupán átmeneti jelenség, egyelőre nem lehet megállapítani. Szakkörökben az a vélemény alakult ki, hogy az áremelkedés még nem érte el a legmagasabb nivót és a

közele napokban feltétlenül változás fog beállni.

Szenzációként hatott a párizsi nyersbőraukciók eredménye, ahol 14—31 százalékkal emelkedtek az árak. Csehszlovákiában, Karlsbad, Jednota és Königratz aukcióin 7—15 százalékkal emelkedtek az árak. Különösen élénk érdeklődés mutatkozik borju- és juhbőrök iránt.

A romániai nyersbőrpiac egyelőre függetlenített sorsát a világpiac helyzetétől. Ma meg lehet állapítani, hogy a piaci hangulatot a gyáros pénzügyi helyzete dönti el. Minden gyáros akar bedolgozni, mert

a nagy gyárak hadseregszállítással lesznek rövidesen elfoglalva

és így a szabadkereskedelem számára csak korlátozott mennyiségű árú fog rendelkezésre állani. A belföldi vágások nem növekednek,

a nyári és őszi üzletet tehát az dönti el, hogy sikerül-e a gyárosoknak nagyobb nyersbőrmennyiséget behozni, vagy sem.

Báránbőrben a piac nem fejlődött még ki, de a spekuláció már megindult, a múlt évvel szemben sokkal magasabb ár mellett. A vágóhidakon a fehér árut már 60—80 leiert vásárolják, míg a feketét 100—120 leiert. Egyelőre el van hanyagolva a gidóbőr, amelyet 30 leiert vásárolnak, holott a világpiac a romániai gidóbőrök iránt már érdeklődést kezd mutatni. Jelenlegi jegyzések a következők:

Ardeal-erdélyi árak: Marhabőr 50 lei kgr., pittling 20 kgr.-ig 51, zmickier 12 kgr.-ig 52, szoposborju 62, bivalybőr 32, bivaly-cwicker-pittling — bivalyszopó — 32 lei.

A bucureştii vágóhid nyersbőrárai a következők: Vörös tehénbőr Bucovina és Banat prov. 50 lei kgr., vörös ökörbőr Bucovina-Banat 52 lei, bivalybőr 34, tehénbőr vegyes 50, manzabőr 50, szoposborju 48, szoposborju Bucovina 58, disznóbőr 20 lei, báránbőr 90—130 lei párja.

Hogyan remélhetjük az angol tőke bekapcsolódását?

Az Epoca írja:

Mitita Constantinescu nyíltan beszélt Londonban. Nem tudta az eseményeket, s nem bánt úgy az angol pénzügyi körökkel, mint egy vidéki városka népgyűlésének hallgatóságával. Az angol közönység nehezen dönt, de szavát nem változtatja. Betűszerint teljesíti szerződéses kötelességét akkor is, ha nincs írásba foglalva. A nagyhangú fráziseket s ígéreteket sohasem értékelték Londonban. Constantinescu behívta az angol tőkét, mintha nem Bucureştiből érkezett volna. A tőke azonban óvatos, nem szereti a bizonytalanságot. A biztos vonalvezetés pedig hiányzik a román politikából. Nálunk mozgalmakra találunk, ami távol tartja az angol vállalkozókat. Mindenekelőtt fegyveremre van szükség, politikai és gazdasági téren. Csak így remélhetjük az angol tőke bekapcsolódását. Szükség van külföldi tőkére s szívesen jönne az angol pénz is, ha szakítanánk a bizonytalansággal s kalandokkal. Vessünk véget már a kézületlen próbálkozásoknak, különben elszigetelten maradunk. Nem fejlődhet az ország a mai helyzetében.

NEM LEGENDA.

— Látott már maga aranyborjút, — kérdezte a mészároستól húsvásárlás közben egy hölgy.

— Nagydíszos asszonyom, — felelte a mészáros, — minden borju arany, csak tudni kell ki mérni.

Junius 4-5-én lesz az Iparkamarák szövetsége idel közgyűlése.

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége ezévi rendes közgyűlést junius 4-én és 5-én tartja meg Bucureştiben. A közgyűlés napirendjén az aktuális gazdasági kérdések szerepelnek.

Előbb megintés és csak azután pénzbírság

A bucureştii tábla elvi döntése a nemzeti munkavédelmi törvény egy vitás szakasza ügyében.

A nemzeti munkavédelmi törvény alkalmazása terén az eddigi joggyakorlattal ellentétben, tehát elvi jelentőségű határozatot hozott a bucureştii tábla, mint közigazgatási bíróság.

Az iparügyi miniszterium egy határozattal 30 ezer lei pénzbírsággal sújtotta a Tesatoriile Unite textilgyárat, arra hivatkozva, hogy a vállalatnak nincs meg a törvényes román személyzeti aránya.

A vállalat a miniszteri döntést a bucureştii tábla előtt közigazgatási perrel támadta meg. Hivatkozott arra, hogy a bírságmegállapító miniszteri

rendelet mellől hiányzik az indoklás és vitatta, hogy a miniszteri rendelet nem respektálja a román munka védelméről szóló törvény 5-ik szakaszát, amely a szankciók fokoztatát megállapította és a miniszterium azonnal pénzbírságot alkalmazott, holott előbb a vállalatot megintésben kellett volna részesítenie.

A tábla az indoklást elfogadta és a bírságrólvó rendeletet érvénytelenítette.

A bucureştii tábla ezzel a döntésével megtörte az eddigi általános joggyakorlatot, amely hasonló esetekben a miniszterium belátására bízta, hogy pénzbírságban részesíti-e a vállalatokat.

Példátlanul szigorú lesz a külföldi állampolgárok junius elsején kezdődő ellenőrzése

A munkaügyi miniszterium közli, hogy a nagyszabású idegenellenőrzés junius elsején kezdődik. Az ellenőrzés alkalmával az összes idegenek kötelesek jelentkezni, akik ez év junius 1-ig, vagy október 1-ig kaptak tartózkodási engedélyt, de jelentkezni tartoznak azok is, akik Nansen-utlevéllel vannak az országban. A munkaadók és munkanélküli alkalmazottak a saját nevükben kötelesek a kérvényt benyújtani, míg az állásban levő idegen alkalmazottak kérvényét a román munkaadó terjeszti be. Ehhez csatolni kell a miniszterium által kiállított munkakönyvet, a rendőrség által kiadott tartózkodási engedélyt, a kereseti adó nyugtáját és ötszáz lei befizetését igazoló nyugtát. Az ötszáz lei a munkaügyi miniszterium javára a pénzügyigazgatóságnál fizetendő be. A tartózkodási engedélyük meghosszabbítását kérő idegenek május 20-ig nyújták be kérvényeiket az illetékes rendőrprefektúrán, a vidéken lakó idegenek pedig az illetékes főszolgabírói hivatalban. A kérvény és az iratok benyújtását a hatóságok írásban igazolják és ez az írás ez év szeptember elsejéig érvényes. Azonban ha a kérvényt eluta-

sítják, akkor az idegenek még ezen időpont előtt kötelesek az országból távozni. Akinek nincsen egész évre szóló munkajoga, vagy tartózkodási engedélye még junius elseje előtt lejár, de bármilyen címen az országban maradt, köteles az országot végleg elhagyni. Ezekről az idegenekről a hatóságok nem fogadhatnak el a tartózkodási engedélyük meghosszabbítására vonatkozó kérvényeket és amennyiben az ilyen kérvény valamiképpen mégis az ellenőrző bizottság elé kerülne, úgy a bizottság a kérvényt érdemleges tárgyalás nélkül elutasítja és intézkedéseket tesz, hogy a kérvényező a legrövidebb időn belül elhagyja az országot.

A Curentul című lap azt írja, hogy a munkaügyi miniszterium elhatározta drasztikus intézkedéseket fogantatását azon idegenek ellen, akik az idegenellenőrzés előírásainak nem vetik alá magukat. Az ellenőrzés a legszigorúbb lesz és a hatóságok gondoskodnak majd arról, hogy azok az idegenek, akiknek tartózkodási engedélyt nem hosszabbítják meg, az országot minden körülmények között elhagyják.

Cipésmester, mint vámdetektív

Hogyan védekezik Maramureş-Máramaros cipé sziparossága a csehszlovákiai cipő mindent eltipró konkurenciája ellen.

Sigheten sohasem ment tulságosan jól az iparosnak és kereskedőnek. Fényes üzletmenettel talán sohasem dicsekedhettek. Olyan üzletpangásra azonban hosszú évek óta nem volt még példa, mint a mostani. A karácsonyi szezonban még volt valamelyes üzleti forgalom, a húsvéti szezon azonban már olyan katasztrófális volt, hogy több iparos és kereskedő a legkomolyabban foglalkozik azzal a gondlattal, hogy véglegesen lehúzza üzlete redőnyeit.

Legsiralmasabb helyzetben kétséget kizáróan a ruházati cikkekkel foglalkozó iparosok és kereskedők vannak. De ezek között is a legváltóságosabb a cipéssziparosok helyzete. Hetek óta csak nagyritkán téved be egy-egy vevő valamely cipéssziparosok üzletébe. Az oka ennek egészen világos: a detailcsempészés. A nagyszabású csempészés meglehetősen forgalmat bonyolított le s kis üzleti vérkeringést hozott a városba. A nagyszabású csempészés azonban most ugyszólván teljesen megszűnt. Ezzel szemben

felvirágzott a kicsinyben való csempészés.

Különösen ruházati cikkekkel, elsősorban pedig cipőket hoznak át nagymennyiségben a szomszédos Szlatináról, ahol a hasonló cikkek hihetetlenül olcsók. A Szlatinán bevásárolt cipőket a vevő egy kicsit besározza, a ruhát összegyűri, hogy a vámtisztviselők a

DIE UNSICHERHEIT.

— Die Strassen der Grossstadt sind heutzutage für den Fussgaenger wirklich nicht mehr sicher.

— Da haben Sie recht. Überall trifft man Gläubiger.

BARATNOK.

— Ma éjjel rémes álmom volt. Azt álmodtam, hogy az az álat, amelynek bundáját a télen viseltem, megtámadott.

— Ugyan, ugyan, csak nem ijedsz meg egy ártatlan házinyultól?

nagy forgalomban ne vegyék észre az új fényt és ilyenformán igen sok cseh eredetű cipő jut az országba.

A sigheti cipőkereskedők és cipőiparosok több ízben tették szövé ezt a tarthatatlan helyzetet az illetékes hatóságok előtt. A cseh cipő azonban továbbra is özönlött az országba és a sigheti cipészek továbbra is nyugodtan bámulhatták a borus eget, vevőt hiába vártak.

Néhány nappal ezelőtt Sigheten tartózkodtak Dumitrescu és Banu váminspektorok. A cipéssziparosok és a cipőkereskedők delegációt menesztettek a váminspektorokhoz és

engedélyezést kérték, hogy a cipéssziparosok is egy megbízottat állítsanak a szlatinai hidhoz, aki segítségére legyen a hatóságoknak a detailcsempészés megakadályozásában.

Az inspektorok hozzájárultak a cipészek kérelméhez és

engedélyezték, hogy mindennap felváltva más-más cipész őrködjön a szlatinai hid előtt arra, hogy cseh eredetű cipő ne fusson be az országba.

A cipészek megbízottjának jogában áll fölhívni a vámtisztviselők figyelmét arra, hogy valaki cseh eredetű árut akar átcsempészni. A figyelmeztetés alapján a vámtisztviselők aztán a törvénynek megfelelően járnak el.

Hétfő óta a cipéssziparosok megbízottja már őrt áll a szlatinai hid mellett. A cipészek ugyanakkor érintkezésbe léptek a többi érdekelt szakmák képviselőivel, hogy azok is hasonlóképpen járjanak el és közös erővel igyekezzenek megakadályozni a csempészést, amely teljesen megbénította az üzleti forgalmat. Az érdekelték közbenjártak annak érdekében is, hogy korlátozzák a Szlatinára szülő határátlépő igazolványok kiadását és csak a legindokoltabb esetben engedélyezzék.

Uj törvényrendelet a szőlőtermelők
Italmérés engedélye ügyében.

A Hivatalos Lap április 24-iki száma törvényrendeletet közöl, amely az 1932 április 22-iki szesz-törvény egyes szakaszait módosítja. Az adminisztratív jellegű intézkedéseken kívül ennek a törvényrendeletnek fontosabb intézkedései a következők:

A szőlőtermelők helyben való kimérése engedélyt kaphatnak az általános feltételek mellett és pedig a községeknek, megyének, vagy az államnak járó és a törvényben meghatározott engedély-kontingenseken felül is.

A szőlőtermelők minden városban csak egyetlen engedélyt kaphatnak, de a kimérést megbízott útján is teljesíthetik. A megbízott (prepus) nem köteles a szesz-törvényben előírt aktákat betartatni, csak a Kereskedelmi és Iparkamara véleményére és az állampolgársági bizonyítványra van szükség.

★

BEIM IRRENARZT.

— Herr Doktor, mein Mann hat seit letzter Zeit die Wahnidee, König Heinrich der Achte zu sein. Ist das für mich gefährlich?

— So lange er nicht glaubt, dass Sie Anna Boleyn sind, nicht!

★

„Háboru után nem a politikának, hanem az építőmunkának és nacionalizmusnak kellett volna előnyt biztosítani“.

Az Universul írja: A háboru után nem a párt-politikának, de az építőmunkának a nacionalizmusnak kellett volna elsőbbséget biztosítani: Jó eredményt értünk volna el a csatolt területeken, ha nem a választók szavazataira fektették volna a fősúlyt. Egyes pártok paktumot kötöttek a magyarokkal, a kik megerősítették állásaikat. A megyei és községi választások során a románok több csoportra szakadtak, ezzel szemben a kisebbségek jól fegyverezett egységben dolgoztak. Ez a helyzet ma is a közgazdasági választásokon. Ne feledjük, hogy a románság arányszámának emelkedése győztes eredményt mutat egyes városokban. Ezek a helyeken ma is a kisebbségek a tanácsosok, akik saját érdekeikre gondolnak. Egységre, összefogásra, közös frontra van szükség a tanácsválasztások alkalmával.

★

SOVANYÍTÓ KURA

Két bolha találkozik. Azt mondja az egyik:
— Mi az, hogy kolléga az olyan sovány?
— Borzasztó, — sáhaft a másik, — hetek óta egy agáron élek!

★

Viszamenőlegesen behajtják a liast- és gabonatermékek után az egyezrelekes reptőlőbelyegilletéket.

A liast- és gabonatermékek eladásánál a belyegtörvény előírásai szerint 1.4 százalékos proporcionális adó, valamint a reptőlőbelyegtörvény szerinti egyezrelekes illeték fizetendő. A cluji pénzügyigazgatóságon a rendelet késedelmes beérkezése miatt a reptőlőbelyegilletéket az ügyekben nem szedték a most utólag hajtják be.

★

ELTALÁLTA.

János szolgát, aki eddig a polgári bíróságnál teljesített szolgálatot, az anyakönyvi hivatalba helyezik át. Amikor az anyakönyvesetől megbíssa, hogy adítsa be a házasság felét, ő így felel: Kiss Mária contra Nagy Ferenc.

★

AUS EINEM SCHULAUFSATZ.

Die Eigeuner sind sehr heissblütig. Wenn einer gereizt wird, sieht er einen Dolch und erschicht sofort seinen Gegner. Doch gleich darauf sind sie wieder die besten Freunde.

Forgalmas iparvárosban

gőzfestő és vegytisztító szakképzett mestert keresek társulás céljából

Némi tőke megkívántatik. Ajánlatok „Társ“ jellegre a lap kiadóhivatalába küldendők.

„Az általánossá vált bérmozgalmak a drágasági hullám következményei“

A Timişoara-temesvári ipari szindikátus évi közgyűlésének érdekes megállapításai

Eredményes tevékenységet végzett a múlt esztendőben Timişoara-Temesvár iparosságának népszerű intézménye

A Timişoara-temesvári Munkaadók Szindikátusa a héten tartotta Kovács István elnöke alatt évi közgyűlést, amelynek jegyzőkönyvét Gazda József titkár vezette, míg a jegyzőkönyv hitelesítésével Jurca György és Thierjung Péter tagokat bízták meg.

A Gazda József titkár által felolvasott évi jelentésből kiderül, hogy az általánossá vált bérmozgalmak a drágasági hullám következményét képezik, mely hullám az új illetékekre, adókra, valamint a forgalmi adók emelésére vezethető vissza.

A drágasági hullám csak akkor volna elviselhető az iparosság számára, ha azzal párhuzamosan a bérek és fizetések is emelkednének, mert ellenkező esetben széles rétegek kiesnek a fogyasztók sorából.

A szindikátusnak sok gondja volt a forgalmi adóval, mely alól a kisiparos törvényes rendelkezések alapján mentesítve van, amit azonban a kincstár közegei sok esetben nem vettek tudomásul és büntető jegyzőkönyveket vettek fel, melyek a kisiparos vagyonát messze meghaladó összegekről szóltak. A törvényszékek ezeket az igazságtalan jegyzőkönyveket minden egyes esetben megsemmisítették.

Hasonló reményekkel néznek a könyvelési kötelezettség elrendeléséről szóló rendeletek ellen megindított bírósági eljárás elé is.

A múlt évben a szindikátus számos esetben közreműködött a feketén dolgozó iparosok elleni eljárásoknál, az országos kongresszusokon képviselte magát, szociális viszonylatban számos munkaképtelen, vagy elaggott iparost támogatott, végül pedig Lovrin, Recaş-Temesvári, Jimbolia-Zeombrja és Deta községekben fiókegyesületeket létesített.

A hivatalos órák ezentúl 9 órai kezdettel csak délelőtt lesznek.

A választmányba a következő tagokat választották be két évi időtartamra: Kovács István, Olariu Péter, Szappanos Gyula, Bittó Ferenc, Hollinger Miklós, Hirschl Albert, Julitan Romulus, Potens Jakab, Schwab Jakab, Muncila Dimitrie, Reichenbach Sándor, Reichart Gyula, Walzer Miklós, Gutu Simon, Muntean György, Klug János, Sobtolean N. és Bozsák József, Póttagok: Jurca Vasile, Kocsi Rezső, Popa György, Zavrinszky Béla. Ellenőrök: Albu Constantin, Fekete Mihály, Csendes Lipót és Ehrhardt Péter. A választás befejezése után Kovács István elnök beszárta a közgyűlést.

Cipésmestert neveztek ki Târgumureş-Marosvásárhelyen a szabóiparosokat vizsgáló bizottságba

Az új ipartörvény köztudomásúlag szakvizsgára kötelezi az összes iparosokat. A vizgáztató bizottságok összetételét a munkakamara, munkaügyi felügyelőség, valamint a kereskedelmi és iparkamara kiküldöttjei állapítják meg a névsorokat jóváhagyás végett felterjesztik a munkaügyi minisztériumhoz.

Tg.-Mureş-Marosvásárhelyen is megkezdtek a

vizgáztató bizottságok összeállítását, a minisztériumi felterjesztés alatt azonban a névsorok valahogy összekeveredtek a előállt az a helyzet, hogy például — a szabóiparosokat vizsgáló bizottság egyik tagjává a minisztérium cipésmestert nevezett ki. A zavarok és tévedések miatt a szakvizsgák megkezdését Tg.-Mureş-Marosvásárhelyen május végére halasztották.

Ujra a rendőrség hatáskörébe tartozik a záróra-taxák behajtása

A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokhoz a következő körrendeletet intézte:

Az 1936 december 11-én kiadott rendeletben úgy intézkedtem, hogy az éjszakai helyiségek tulajdonosai által a zárórák meghosszabbításáért fizetendő taxákat a pénzügyi szervek útján kell behajtani.

Mint hogy azonban a rendőrség vezérigazgatósága arról értesített, hogy az 1937 január-márciusi évnegyedben a pénzügyi közegek által behajtott taxák lényegesen kevesebbet tettek ki, mint amennyi az 1936 utolsó évnegyedben a rendőrségi közegek által behajtott taxák összege volt, emel fogva visszavonom az előbbi rendelkezésemet és úgy intéz-

kedem, hogy ezeket a taxákat a jövőben megint a rendőrségi szervek útján hajtják be.

Felhívom ennél fogva a pénzügyigazgatóságokat, hogy ebben az értelemben adjanak utasítást alárendelt szerveiknek és vegyék tudomásul, hogy a rendőrség által behajtott taxákat hetenkint fogja a rendőrség átutalni a pénzügyigazgatóság pénztárába, ahol azokat, mint rendes költségvetés szerinti állami jövedelmeket kell kezelni.

Egyidejűleg felhívom a pénzügyigazgatóságokat, hogy azonnal készítsék el és terjesszék fel az 1937. első negyedévében behajtott és esedékessé vált záróra meghosszabbítási taxákra vonatkozó táblázatot és tegyenek ezzel kapcsolatos helyzetjelentést.

A bolsevizmus elleni harc

nem egyszerű politikai meggyőződés.

Goga volt miniszter írja a Tara Noastra-ban: A bolsevizmus elleni harc nem egyszerű politikai meggyőződés, de magasabb erkölcsi parancsot jelent, mely mindazoknak összefogását kívánja, akik tiszteltetben tartják az emberi civilizáció alapjait képező eszméket. Sajnos, nem tettek még eleget az etemi kötelességnek, amint ezt a Népszövetség bizonyítja, amely helyet biztosított a bolsevizmusnak és még bonyolultabbá tette a háboru utáni nehéz helyzetet.

★

TAJ DE BLÖD!

Ketten beszélgetnek. Azt mondja az egyik:
— Többé nem fogok pénz nélkül ténferogni.
— Hogy-hogy? — kérdi a másik.
— Remek ötletem van. Nyáron csekély díjazásért a melegtől szenvedő embereket fogom legyógyítani.
— Na és mi lesz télen?
— Hídeq.

„Csak 5-6 éven belül, lépcsőzetesen lehet elérni ezt a százalékot“.

A Patria írja:

A nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazása nélkül sohasem lehet szó a román elem tárhódításáról. Ardeal-Erdély és Banat-Bánát gazdasági és kereskedelmi életében. A román állam az évenkéntes igazságtalanságot ki kell küszöbölnie. Nem lehet szó azonban felmondásról és elbocsátásról a 75 százalékos arányszám érdekében. Annál kevésbé, mert elegendő felkészült román nem áll pályánnyilag rendelkezésre. Csak 5-6 éven belül lépcsőzetesen lehet elérni ezt a százalékot. Első évben 20, aztán 30 százalékot kell elérni, úgy hogy legalább 10 százalékos legyen a szaporodás és egymást után következő években, addig, míg elérjük a 75 százalékot.

Tíz százalékos béremeléssel befejeződött Araden a sütőipar bérmozgalma

Az aradi sütőipari munkások heves bérmozgalma a csütörtök délelőtti megállapodással békés befejezést nyert. Egy hónappal ezelőtt kezdődtek meg a tárgyalások Tárnoanu Bazil központi munkaügyi inspektor vezetésével. A munkások eredetileg negyven százalékos béremelést kértek. A most létesült megállapodás szerint a munkaadók tíz százalékkal emelték a béreket és elfogadták a munkások kívánságait, amelyek szerint fél év múlva a drágasági index alapján bérrevizíó lesz. A drágasági indexet az aradi Kereskedelmi és Iparkamara fogja elkészíteni. Békéltető bizottság is alakult a megállapodás szerint. A bizottságnak három munkaadó és ugyanannyi munkás-tagja van. Felváltva egy-egy munkaadó és egy-egy munkás lesz az elnöke. A bizottság feladata az lesz, hogy viszály esetén döntő szerepet gyakoroljon.

ELLENKEZŐLEG.

- Mi újság?
- Nagy újság van. Két hónappal ezelőtt meg-nősültem.
- Gratulálok. És mennyi hozománnyal nősültél?
- Egy fillért se kaptam.
- Na, akkor te egy nagy idealista lehetsz.
- Ellenkezőleg: az apósom egy nagy svindler.

Uj husarak Timisoarán.

A timisoarai ideiglenes bizottság május hóra a következő husarakat léptette életbe:

Borjucomb 40, borjukaraj 36, borju oldalas 32, marhasült 22, elsőosztályú levestus 17, disznókaraj 36, elsőosztályú disznócomb 32, másodosztályú disznócomb 26, nyers szalonna 32, hárj 36, zsír 38, töpörtyű 24, juhhus hátulja 16, eleje 14. Az árak kilogrammonként értendők.

CSAK EGY A BAJ.

- Iceg és Biceg a házasságról beszélgetnek.
- Ajajj, — mondja Iceg, — mióta magnósul-tem, naponta veszekedünk. Ezer és ezer ok van, ami alkalmat ad az összeveszésre.
 - Nálunk nem így van, — szól Biceg, — csu-pán egy ütközőpont van köztünk.
 - És mi az?
 - Hogy összeházasodtunk.

Famegmunkáló gépek

kiárúsítása alkalmi árban:

- Szalagfűrész 90 cm.,
- Kombinált szalagfűrész 70 cm.,
- Vastagság-gyalu 70 cm.,
- Egyengető-gyalu,
- Kelelőgép (fräser),
- Daraboló körfűrész,
- Furógép,
- Különböző villanymotorok.

AUFRICHT FATELEP

ARAD, Str. Dim. Răicu 15-17.

OKOS KUTYA.

Tarhonya meghívja Mandulát ebédre. Ebéd köz-ben a Tarhonya kutyája Mandula elé telepszik és nem veszi le tekintetét a vendégről.

- Mi ez, — kérdi Mandula — olyan éhes es a kutya?
- Dehogyan éhes.
- Hát mit barmul ugy?
- Várja, míg befejezed. Az ő tányérjából eszel.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

Hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatószámot! — A lapban állandó iparos rovat!

Ujabb szigorú utasítás a forgalmi adó ügyében

A forgalmi adók alkalmazására vonatkozólag a pénzügyminiszterium újabb rendeletet adott ki a pénzügyigazgatóságoknak. A pénzügyminiszterium megállapítása szerint, egyes vállalatok a forgalmi adót az ár nettó értéke után számítják és a szállítási és egyéb költségekkel külön terhelik meg a vásárlót. A forgalmi adótörvény 1. cikke szerint, a forgalmi adó az áru forgalomba hozatalakor fizetendő. A forgalomba hozatal pedig csak a tényleges eladási értéken történhetik, vagyis az áruk nettó értéke,

hozzáadva a költségeket is. Ennélfogva a forgalmi adó a nettó érték és a költségek összeadásából származó összeg után fizetendő.

A forgalmi adóellenőrzés alkalmával az ellenőrk kötelesek előzetesen a vámoknál, állomásoknál érdeklődni az illető vállalat szállításairól és a kapott adatokat össze kell hasonlítani a vállalat által bemutatott egyes adatokkal. Az esetben, ha valamely vállalatnál differenciát találnak, úgy a forgalmi adóvizsgálatot öt évre visszamenőleg kell lebonyolítani.

Az évi adókiivetéseknél ellenőrzik a bélyegilleték leróvását

A pénzügyminiszter részletes körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságoknak és felhívta azok figyelmét arra, hogy az évi adókiivetések lehetővé teszik a bélyegilletékek leróvásának fokozottabb ellenőrzését és utasításában ezt az ellenőrzési kötelezettséget a bélyegilletékeknek csaknem valamennyi fajtájára kiterjeszti.

Igy a bankoknál és részvénytársaságoknál ellenőrizendő, hogy a folyószámlák után lerótták-e a bélyegilletéket. Bizonyítani kell az adóalanyoknak, hogy az írásbeli és szóbeli bizományi szerződések után a 2 százalékos bélyegilletéket lefizették. Ellenőrizendő, hogy a vállalkozók megfizették-e a vállalt munkák után 1.40 százalékos illetéket.

A kereskedőktől a számlák bemutatását követelik annak ellenőrzése végett, hogy a nagykereskedők megfelelően néblyegzett számlát adtak-e ki. A mezőgazdasági termékek eladásával foglalkozó cégektől az eladások után leróvándó 1.40 százalékos

proportionális adó befizetésének igazolását fogják kérni. Bevizsgálendő az is, hogy a bizományi szerződések után 0.75, illetve 1.50 százalékos adó befizetése megtörtént-e. A malmok őrleési szerződésai után — akár szóbeliek, akár írásbeliek azok — fizetendő 1.40 százalékos adó leróvása is ellenőrzendő. A részvénytársaságok részéről a részvények és hozadékok — részvénytőkeemelés, stb. — után leróvándó 1.40, 2.70 és 8 százalékos adó befizetését, a fuziók után 0.5 és 0.6 százalékos proportionális adó leróvását, a bérleti szerződések után 1.20 százalékos taxa lefizetését, a szállodások részéről a 30 napnál tovább lakó vendégek számlái után esedékes 1.20 százalékos adó, valamint a fizetési jegyzékek után fizetendő nyugtabélyeg leróvását mind ellenőrzik az adókiivetésnél.

Hasonlóképpen vizsgálat tárgyát képezi, hogy a személyzeti adó befizetésekor kiállított stat-okon megtörtént-e minden egyes fizetéses alkalmazott után a nyugtabélyeg leróvása.

Külföldi állampolgárt alkalmazó és 50 alkalmazottnál többet tartó cégek hadirokkantakat is kötelesek alkalmazni

Ujabb kimutatások terjesztendők a munkaügyi felügyelőségekhez az alkalmazottakról.

A Hivatalos Lap április 2-iki számában igen fontos rendelet jelent meg, amely a hadiárva, hadiözvegyek és hadirokkantak támogatásáról szóló törvény végrehajtási utasítását képezi.

Az új rendelet bizonyos magánvállalatokat arra kötelez, hogy a fentebb említett hadikárosltak közül az összes alkalmazottak számában, szolgáltatásba fogadjon. Mindezek a kereskedelmi vállalatok, amelyek az államtól, megyétől vagy községtől monopóliumot élveznek, vagy ezeknek engedélyesei, az összes alkalmazottaik számának öt százaléka erejéig, amelyek pedig az állammal vagy közhatalossággal évi ötmillió lei értékűnél nagyobb szállítási szerződést kötöttek, négy százalék erejéig, amelyek külföldi állampolgárokat is alkalmaznak, husz százalék erejéig és végül azok, amelyek nem tartoznak a fenti kategóriák valamelyikébe, de ötven alkalmazottnál többet foglalkoztatnak, két százalék erejéig kötelesek hadirokkantaknak, hadiözvegyeknek vagy hadiárvaiknak állást nyújtani.

A vállalatok vezetői kötelesek a náluk megüresedett állásokról három nap alatt jelentést tenni és pedig, ha szolgálókról, nem képesített munkásokról van szó, a munkaközvetítő hivatalnál, ha technikai vagy adminisztratív személyzetről van szó, a

munkafelügyelőségénél. Ebben a jelentésben fel kell tüntetni a szolgálat természetét, a professzionális képzettségre vonatkozó feltételeket, a javadalmazást és a többi szolgálati feltételeket is. Ha a fentebb említett hatóságok a jelentéstől számított 8 nap alatt (ha egyszerű szakmunkásról van szó) vagy tizenöt nap alatt (ha magasabb képzettségű alkalmazottakról van szó) nem válaszolnak, vagy tagadólág válaszolnak, akkor a megüresedett helyeket a vállalatok szabadon betölthetik.

A vállalat a törvény életbe léptetése után egy hónap alatt pontos kimutatást tartoznak benyújtani az összes náluk lévő alkalmazottakról, külön feltüntetve a már szolgálatukban álló hadiözvegyek, hadiárva és hadirokkantak számát, valamint a megüresedett helyek számát. Ez a kimutatás a munkaügyi felügyelőséghez terjesztendő be. Felhívjuk mindenkiné a figyelmét arra, hogy idejében érdeklődjék az illetékes munkafelügyelőségénél a bejelentési kötelezettségre nézve, mert amennyiben ezt elmulasztja, akkor büntetést fognak ellene alkalmazni. Az első fokú büntetés csak megintás, a második fokú büntetés azonban már 1000—20.000 leig terjedhető bírság, visszaesés esetében pedig ennek a kétszerese. A rendeletet legközelebb még részletesebben ismertetjük.

FORDITOTT POLITIKA.

- Franciaországban finom porhomokot használnak a tüntetők ellen.
- Ez fordított világ.
- Miért?
- Eddig előbb a porhintés volt, a tüntetés csak később jött.

KÖZÉPKOR.

- Tíz aranyat adtam egy javasasszonynak a főzetért, hogy felém fordítsa a szép Fredegonda szívét...
- En olcsóbban csináltam. Öt aranyat adtam magának a szép Fredegondának...

Nagy frikciós présünkön és lemezhengerünkön lemezhengerelést és préseléseket vállalunk

Dukász Testvérek

Arad, Strada Gojdu 3.

A hazai nagyipar nem bírja el az arányosítás kiméletlen keresztülvitelét

Plattner Hermann szász országgyűlési képviselő érdekes tanulmánya a nemzetvédelmi törvénytervezet problémájáról.

Valóban meggyőző és elfogadható az az érvelés, amivel Plattner Hermann szász képviselő igen alapos újabb fejtegetésben rámutat arra, hogy milyen hatással lehet a gyakorlatban a nemzeti munkavédelem, ha azt a Pop Valer-féle javaslatok szerint hajtják végre.

Tegyük fel — ugymond — a 75 százalékos fajromán elem és a 25 százalékos kisebbségi elem megkövetelését valamelyik szász üzemben, ahol képzett munkások dolgoztak eddig. Az üzemnek volna például 200 alkalmazottja, ebből 40 segédmunkás, 140 gépmunkás, 20 irodai személyzet. Most ebből százötvennek fajrománnak kell lennie, vagyis 30 segédmunkásnak, 105 gépmunkásnak és 15 irodai embernek. A segédmunkásoknál idővel a dolog menne valahogy.

De a gépeknél foglalkosóknál pár nap múlva kiderülne, hogy nem teljesítik a megkívánt munkamenységet, hogy a gépeknél savarok, sőt károsodások következnek be, hogy az előállított áru versenyképtelen, tehát eladhatatlan.

Az irodában minden feje tetejére áll, mert az új személyzet a régi vevőket, azok kívánságait, különös viszonyait nem ismeri, a saját üzemének kérdéseiről sejtelmek sincs, elsősorban pedig németül nem tud, sőt helyesen írni sem tud németül. A gyártulajdonos, hogy üzemét a romlástól megóvja, kénytelen lesz elbocsátásokhoz folyamodni. De akinek fel akar mondani, azt fogják felelni: nem te alkalmaztál engem, tehát nem is bocsáthatsz el, az én elbocsátásom felett csak azok dönthetnek, akik engem ide hoztak. Mit tehet ilyen esetben a gyártulajdonos? Mentesíthetetlen zavar keletkeznék. Mert az új rendszer elkezdésétől fogva rendelkezés, parancs, utasítás nem volna többet.

Ez a példa semmiképpen sem fakad rosszindulatból, hanem világos meglátásból a helyzet ismerete alapján. Ezen nem enyhítené semmit, hogy Pop Valer javaslata egy esztendői átmeneti időt adna.

Mit lehet egy esztendő alatt csinálni, ami azt a rendszert valamiképp javítaná.

Pop Valer miniszter legújabb nyilatkozatában

azt állítja, hogy a magángazdaságban a románok terhére ma numerus nullus van. Ez természetesen túlzás. De azt fogadjuk el ténynek, hogy főleg Ardealban-Erdélyben, Banatban-Bánságban a nemromán elem többségben van az iparban és kereskedelemben. Ez azonban se nem lehet bűn, se nem mesterséges jelenség, hanem

történeti folyamat,

ami azonban évről-évre átalakul és lépésről-lépésre eltörlül az arány a román elem javára. Évszázados gazdasági fejlődés eredményét rendeletekkel megváltoztatni nem lehet. Husz év erre igen csekély idő volt még. De nem is változhatott meg, mert hiszen az új gazdasági elzárkózási politika államérdekből megkövetelte az új ipari élet kisarjadozását és ezt az új ipari világot a kisebbségi tőke és vállalkozási szellem hozta létre. Vajon lehetséges-e, hogy most ezt a hatalmas teljesítményt vétekné minősítsék és ilyen büntetéssel sújtsák? De ismételjük, ha elfogadjuk azt a tételt, hogy ma a magángazdaságban foglalkoztatott egyének 80 százaléka nem román, akkor a Pop-féle tervezetnek katasztrofális hatása annál súlyosabb, mert hiszen akkor

olyan óriási tömeget kell az utcára dobni, amit semmiféle más foglalkozási ág fel nem említhet.

A szász képviselő úgy találja, hogy az előbeszándó segédmunkások kicserélése csak menne valahogy. De a mi nézetünk szerint itt kezdődne mindjárt a baj. Mert valamikor a fahasít felszívták a kicsi közalkalmazások: lett belőle rendőr, tsendőr, villamos kalauz, altiszt, irodaszolga, vasúti hordár, tetszeprő és így tovább. A kiképzetlen gyári munkás tehát elbocsátása esetén ilyen állásokról nem is álmodhatik. A faluba haza nem mehet, mert ott sem várja munka. A falusi napeszmám éppen a munkaerő nagy kínálata miatt roppant olcsó. Ma már földcséket sem vásárolhat, mert az új agrártörvény engedélyhez köti a vásárlást, öt hektárnál, vagyis tíz holdnál kisebb földet egyáltalában nem lehet venni a törvény alapján. Ha már ennyire megtorpadtunk, csupán a segédmunkások további sorsánál, akkor hogy képzelhető el a magasabb képzettségű személyzet további léte? Eszerint is megismétlődik ma a kérdés: mi lesz velünk?

Szerkesztői tizenetek

K. S. Oradea. A Timişoara-temesvári kerületi postafelügyelőségen azt a felvilágosítást adták, hogy a régi postatakaréketek kifizetése néhány hónap múlva, de legkésőbb az év végéig megtörténik. Minden két korona betétért egy lelt fizetnek.

P. B. Braşov. Pincét talajviztől csak igen nagy költséggel lehet megszabadítani. Leghasználatosabb a kátránylapokkal való szigetelés. Előbb-utóbb azonban még ezeken is átszivárogoz a talajvíz. Legtökéletesebbnek mondható az angol rendszer, mely a ház körül létesített alagutttal fogja fel a talajvizet, ez azonban annyi költséggel jár, hogy azon külön ház is építhető.

K. J. Kádarm. Tg.-Mureş. Hozzánk intézett lapjában írja, hogy vidéken egy gyárüzem felszerelését végzi és küld is mindjárt onnan egy új előfizetőt nekünk. A szép és remélhetőleg jövedelmező munkához gratulálunk, a címet hálásan köszönjük. A lapot természetesen azonnal beindítottuk.

P. A. asztalos m. Braşov. Lapot megindítottuk. T. L. fodrász, Baia Mare. A kért példányokat elküldtük és a jövőben is rendszeresen küldeni fogjuk. A másik ügyben ügyvédhez fordulunk.

K. E. könyvkötő m. Tg.-Mureş. Kívánságát teljesítjük. Ügyet kezelje diszkrétén.

D. B. „Illusion” Sighet. Lapot beindítottuk.

K. J. főgépész, Baraolt. Küldött négy helybeli címet köszönettel vettük. Egyikük már be is küldte az előfizetési díjat. Jókívánságait hálásan köszönjük.

C. S. műasztalos, Cluj. Kért alapszabályokat elküldtük. Használat után föltétlenül küldje vissza, mert nem nélkülözhetjük. Küldött új előfizetőt köszönjük.

H. A. Baraolt. Kérésére lapot megindítottuk. Kérjük, közölje szakmáját is, mert tudnunk kell, hogy az egyes szakmák szerint hogyan oszlanak meg előfizetőink.

D. V. építész, Dej. Számunkra gyenge vigasz, hogy Ön a lapot a kaszinóban olvassa. Szaklapnál az egyes közlemények egyszeri elolvasása különben sem elégséges. A mi újságunk példányait az elővigyázatos iparos gondosan elteszi és így bármikor módjában van utánanézni egyes rá nézve nagyfontosságú törvénynek, rendeletnek, intézkedésnek, vagy alkalomadtán újra elolvasni egy-egy szakcikket, ami őt különösebben érdekli. — Nem megvetendő az a körülmény sem, hogy az az önzetlen csoport, amely szerkesztőségünk munkájában segít, készségesen áll tanácsaival és utbaigazításával előfizetőink rendelkezésére. Ezt természetesen azoknak az iparostevőreinknek, akik a lapot csak olvasásként, de előfizetéseikkel egyben nem támogatják is, nem tehetjük meg.

R. I. autótéchnikus, Dioşanmartin. Küldött új vidéki előfizetőt köszönjük szépen. Címre a lapot megindítottuk.

Sz. L. szabóm. Tg.-Mureş. Küldött két új előfizetőt hálásan köszönjük.

P. E. és U. I. aradi asztalosmesterek és Sch. J. aradul-noui bádogos m. Új előfizetőikért fogadják hálás köszönetünket.

T. S. szabóm. Turda. Értesítse szerkesztőségünket, hogy az ottani iparosok hitelszövetkezeti mozgalmába közeledik-e már az intézet megalakításához. Számos más helység vezető iparosai is foglalkoznak ugyanis a gondolattal, hogy városuk iparosai számára hitelszövetkezetet állítsanak fel, így közérdekű, hogy a turdai iparosok ilyenirányú tevékenységének egyes fázisai lapunk útján az ország iparos nyilvánossága elé kerüljenek.

Faszárító berendezéshez

használt levegő-melegítő készüléket keresek megvásárlásra

Ajánlat „Asztalosüzem” jellegre az „Az Iparos” kiadóhivatalába küldendő. Arad, Str. Braţianu 18.

BOBBY-WITZ.

— Du schickst deiner Frau eine leere Ansichtskarte?

— Ja! Wir reden momentan nichts miteinander.

50—75 százalékos kedvezménnyel lehet május 9 és június 9 között Bucurestibe utazni

Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága 50 százalékos utazási kedvezményt léptetett életbe május 9. és június 9. között a „Bucuresti hónap” alkalmából. A megváltott jegyek hét napig érvényesek a visszautazásra, a jegyeket azonban le kell bélyegeztetni a bucurestii pályaudvarokon. A jegyhez vásári igazolványt is adnak, amit szintén le kell bélyegeztetni. Hetvenöt százalékos utazási kedvezményben részesülnek azok, akik péntek éjjel 0 órától kezdve indulnak el Bucurestibe és legkésőbb hétfőn éjjel 24-ig utaznak vissza. A gyors és Rapid vonatok tikkettjeinek megváltása kötelező. A kiállításra szállított áruk után 75 százalékos fuvardíjkedvezmény jár.

VETELKEDES.

Döbög és Pöbög kedves nejeikről beszélgetnek.

— Nagyon rendez asszony a feleségem, — mondja Döbög — csak egy hibája van, olyan megbízhatatlan, mint az időjárás.

— Az semmi, — mondja Pöbög — az enyém olyan megbízhatatlan, mint az időjárásjelentés.

Románia a párisi világkiállításon

A párisi világkiállítást előreláthatólag május huszonegyedikén nyitják meg. Románia pavillonját néhány nappal később avatják fel ünnepélyes keretek között. A felavatáson valószínűleg részt vesz Antonescu külügyminiszter is.

KINDERMUND.

— Aber Rudi, ich würde doch nicht immer das Treppengeländer im Stiegenhaus herunterrutschen. — Das kannst du ja auch gar nicht, Grossmama!

★

Bizonytalanság Timişoarán az új kenyérrak körül.

A Timişoara-temesvári pékíparosok és a városvezetés között egy idő óta súlyos ellentétek vannak a kenyérrakok megalapítása körül. A pékíparosok szerdán ismét küldöttséget menesztettek a városi tanáchoz a kérték az ármegállapítás előtti kenyérrakok visszaállítását. A városi tanács egyelőre nem adott választ.

★

MUSZAKI UJDONSAGOK.

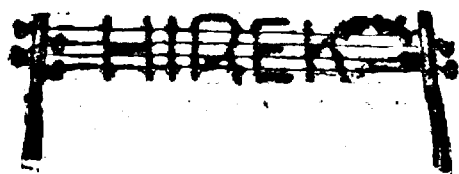
Ugy gondoljuk, hogy mint ipari szaklap, kötelesek vagyunk a fontosabb muszaki találmányokról lelkiszeretesen beszámolni. Tesszük ezt a jó ügyhöz méltó buzgalommal, megemlítve, hogy forrásunk az „Az Ojság” című előkelő külföldi sajtóorgánus.

Rezonáló-gép. A lakás legszebb zugában elfér. Ha valamelyik házastárs túlságosan hangos, a rezonáló-gép csóválni kezd a fejét, majd legépelt, yalókeresetet dob ki magából.

Inkasszó-gép. Ha az inkasszáns nagy hangon követeli az esedékes részletet, a gép először röhögni kezd, majd rugó mozdulatokat végez.

Önműködő házmaster. Este 10 óra után minden lakásban borzító hangon jelsz, hogy tilos zajongani. Pár pillanat után kissé hangosabban: „Inkább kifizethetnek a házért!”

Adó-gép. Foglaláskor kétpercenként csendre intti az adóalanyt; végrehajtónak halk hangon köszön és az eljárás végén könnyű sóhajjal kiugrik az ablakon.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 800 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakció és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadói hivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industriilor. — Iparos Otthon. Str. Bratianu 18.

Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves kötéseknél árengedmény.

== Az állam védi a diófákat. Bucurestiből jelentik: A minisztertanács a diótermelés fokozása érdekében elrendelte, hogy a jövőben csak miniszteri engedéllyel lehet diófát kiönteni. Engedélyt csak vén, férges, szél által kicsavart és meddővé vált diófák lebontására adnak ki. Minden ledöntött fa helyébe a tulajdonos két csemetét tartozik ültetni és minden csemetéért az állami falkolának 200 leit tartoznak a termelői fizetni.

UNVERLAESSLICH

— Meine Freundin ist so unverlaesslich wie das Wetter!

— Bei meiner ist es noch aerger, sie ist so unverlaesslich wie die Wettervorhersagen!

== Amerikába szállítják a báránypőrt. Bráilai jelentés szerint az ottani piacon nagy amerikai kereslet nyilvánul meg a román báránypőrtök iránt. Legközelebb két hajórakomány báránypőrt megy Amerikába és ezeknek vásárolják az árut. Egy 7—8 kilós báránypőrt ára 100 lei.

== Németország nem enged vasat exportálni. Berlinből jelentik: A német kormány úgy döntött, hogy a jövőben nyersvasat és vas-félgymányokat az ország területéről kivinni nem szabad. E rendelet érvénybe lépése után a fenti minőségű vasárakat csak az esetben lehet Németország területéről exportálni, ha ahhoz — esetről-esetre — az illetékes hatóságok engedélyt adnak.

FINOMAN.

— Drága Oszkárom, közlöm kell veled, hogy apám teljesen tönkre ment és semmink se maradt!

— Mindig tudtam, hogy apád mindent elkövet, hogy elszakítson bennünket egymástól.

CONVOCARE

Sindicatul Patronilor Croitor din Arad ține la 12 Maiu 1937, orele 7.30 seara, in sala de lectură a Căminului Industriilor din Arad, Str. Bratianu No. 18

adunare generală ordinară

la care cu onoare invităm membrii. Intrucât membrii nu se vor prezenta în număr la capacitatea de a decide, adunarea generală ordinară se va ține la 19 Maiu 1937, la aceeași ora, în același loc și cu ordinea de zi identică, când se vor lua hotărâri valabile, fără considerare la numărul celor prezenți.

Arad, la 5 Maiu 1937.

Președinția.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea prezidențială,
2. Raportul secretariat,
3. Raportul de cassa.
4. Raportul cenzorilor.
5. Descărcarea Comitetului și Cenzorilor pentru gestiunea anului expirat.
6. Alegerea conform art. 16.
7. Alegerea cenzorilor.
8. Aprobarea bugetului pe anul în curs.
9. Eventuale propuneri.

MEGHIVO

Az Aradi Szabómesterek Szindikátusa 1937. évi május hó 12-én este 7.30 órakor

rendes évi közgyűlést

tart az Aradi Iparos Otthon emeleti olvasótermében, amelyre tisztelettel meghívjuk tagjainkat. Amennyiben a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, a közgyűlés 1937 május hó 19-én tartatik meg ugyanazon órában, ugyanazon helyen és azonos napirenddel, amikor a megjelentek számára való tekintet nélkül fogja határozatait meghozni.

Arad, 1937 május hó 5.

Elnökség.

NAPIREND!

1. Elnöki megnyitó
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárjelentés.
4. Ellenőrök jelentése
5. A vezetőség és ellenőrök részére a felmentvény megadása.
6. Választások az alapszabályok 16. szakasza szerint.
7. Ellenőrök megválasztása.
8. Folyó évi költségvetés megállapítása.
9. Esetleges indítványok.

Csoda a fűszerüzletben

Irta: SANDOR KALMAN.

Ó, micsoda napok voltak ezek az árverés előtt! A kövérkés, sárgaarcu ember naphosszat a boltajtó előtt állt és bámult ki a reménytelen téli ködbe, az üres polcokra por ülepedett, a rizseszsákban árverékony sajt várt. Az ajtó feletti csengő ritkán szóvalk csak meg, hangja kopott volt és szomorú, téli reggel volt ez, a közeli toronyban kilencet ütött az óra, szőkehajú, krumpliorru kisgyerek jött be negyedkiló sóért, a fűszeres remegő kézzel súllyesztette zsebre a pénzt, ekkor töprengve végigsimított a homlokán. — Várj — mondta csendesen.

Kihuzta az egyik fiókot, összekotorta a krumplikukor utolsó maradékait, ügyes stancilít formált és a bábérsz gyerek kezébe nyomta. — Kezét csókolom — mondta a gyerek és csattogó talpacskákkal futott el. — Istén veled, fiam — felelte ő kongó hangon a visszhang ismételte szavait, mert ekkor már régem újra egyedül volt az üzletben.

Az ügyvéd a végrehajtóval és négy árverési hiénával féltiz után jelent meg. Az öreg kereskedő mosolyogni próbált és elfogulatlan hangon igyekezett köszönni; igen bizonytalan volt e mosoly és rekedtes a köszönet.

Az ügyvéd és a végrehajtó komoly arccal nézett azét a poros üzletben, a reménytelenség, az öregkor és a téli szürkület gyér, vigasztalan világosságában pillanatra elfogódottan álltak, a hiénák ekkor már hangosan vitáztak, megtagapogatták az évtizedes pult fát, megkopogatták a fiókokat és sorra kihúzálták, fejüket összedugva sugdolóztak.

— Kezdhettük talán, — mondta kissé bizony-

talatul az ügyvéd, a végrehajtó bólintott, az öreg kereskedő gyámoltalanul, dobogó szívvel és furcsán merev testtartással, balkarját erősen melléhez szorítva, várt.

A végrehajtó felolvasta a jegyzőkönyvet.

— Csendet kérek! — szólt szigorúan a árverési hiénák pillanatra elnémultak.

— Egy keményfa bolti pult — szólt a végrehajtó —, a többet ígérőnek — s felemelte kezét.

Akkor történt.

A végrehajtó felemelt kezének összecsukott ujjai közül kicsuszott a ceruza, koppanva a pultra esett s onnan az öreg kereskedő lábai elé gurult. A sárgaarcu, kövérkés és kopaszodó öregember kis pocakját behuzva, gyorsan lehajolt a ceruza után, hogy a végrehajtónak félvegye.

Micsoda évtizedes beidegzettség volt ez ez udvarias mozdulat, mosolygó arccal és jéghideg szívvel? Kis mindeneslányoknak így emelte fel fiatal segéd korában a leejtett pénzdarábot, kövér szakácsnak bevásárlókosarából a kihulló holmit, gömbölyű fiatalasszonyok leejtett zsebkendőjét, előkelőbb vendégek retiküljét, idős urak kulcsait, ceruzákat, szemüvegeket és cigarettaszipkákat.

Megelőzhetetlenül gyors volt e professzionátus lehajlás, a foglalkozás és az élethivatás könnyed rutinjával végzett, micsoda hivatásbeli fanatizmus volt ez: a bezárásra ítélt, sötétedő üzletben, üres, poros pultok közepette.

Es e pillanatban, mialatt az öreg kereskedő a föld felé hajolt, kabátja baloldali szárnya alól, a hajtóka mellől valami fényes dolog csuszott ki és hangos pendüléssel, csillogva egy nagy konyhakés hullott a földre.

Az öreg kereskedő rémült rezzenéssel egyenesedett fel, halálsápadt volt e pillanatban, szájaszélle

== Az aviatikai bélyegbíróság csökkentése. Bráilból jelentik: Az itteni kereskedelmi és iparkamara megkeresést intézett az Aviatikai Nemzeti Alaphoz, amelyben a kirótt aviatikai bélyegbíróságok elengedését kérték. A Nemzeti Alap közölte a kamarával, hogy a bíróságokat a rendes bélyeg összegére és bíróság tizszeresére szállítja le mindazoknál a kihágásoknál, amelyre nézve a jegyzőkönyv 1937. április 1. előt vetetett fel. A kihágást elkövető félnek a jegyzőkönyv kézbesítésének napjától számított 15 napon belül kell kérvényeznie a bíróság leszállítását és a kérvényhez csatolni kell a pénzügyigazgatóság véleményét, amely szerint a bíróság tizedrésze befizetést nyert.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunicare cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága ezúton közli t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. csoportban Martin Lehoczy Márton 894, Acos Pénzes Akos 895, Joan Hack János 896.

In Grupa II. csoportban Sen. Joan id. Hack János 982, Matei Kovács Mátyás 983-ik számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industriilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorul membrul decedat:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 974. Francisc Kvapil Ferenc.

In Grupa „B” csoportban 975. Vád. lui Ludovic özv. Szabó Lajosné.

reszketett, lehajtott fővel, rogyant lábbal állt és tétovázva végigsimított a homlokán.

Baljó, iszonyu csend ült a fűszerüzletben, senki sem mert szólani, mintha sötét szárnyak suhantak volna át az üzlet homályán, mi volt ez az irtózatossá, ez a nevelés konyhakés a földön, e pillanatban mindannyian földrengőkreztett lábbal, sőt bálványként álltak és tudták: valaki ma itt majdnem meghalt, de borsódzó háttal egyikük sem merre végiggondolni az eshetőségeket.

Micsoda példázata volt e rozsdás konyhakés egy pusztulásra ítélt foglalkozási ágának, minő szerszáma egy forgalmi rend sulyosodó végzetének és szerete a városban minő konyhakésüket rejtegetnek kabátjuk alatt öreg kereskedők és micsoda ut volt Cobdentől és Brigh-tól gyarmatárakon, véren, déligyümölcsön, hódítókon és négyszázalékos kamatlábon át a konyhakésig?

— Hát izé... — szólt bizonytalan hangon az ügyvéd —, talán halasszuk el... az árverést. Összenézett a végrehajtóval és bólintottak. — Semmi baj, bácsikám — szólt a végrehajtó és vigyorogva megveregette az öregember vállát, köszöntek és az ügyvéddel együtt kiléptek az ajtón. A hiénák elégedetlenül morogva tódultak utánuk.

A csengő rekedten szólt, az öregember újra magámaradt a sötét boltban, melynek padlóján a kés mellett még a végrehajtó ceruzája is ottmaradt.

Es amint ők kiléptek a fanyar téli reggelbe s szívtak egyet a mész levegőből, kifőzanodva mindannyian már nyomban újra megéreztek a csoda meddőségét s egyikük sem mert arra gondolni, hogy hányszor kellene az ilyen csodának még újra és újra lejátszódnia e városban, melynek sötétedő boltjai annyi sárgaarcu, bizonytalan mosolyú öreg férfit rejtenek mélyükön.